ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 27.10.2022
COM(2022) 554 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εκτίμηση των κινδύνων που συνεπάγονται για την εσωτερική αγορά η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και οι οποίοι συνδέονται με διασυνοριακές δραστηριότητες

{SWD(2022) 344 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης (FATF)[1] συνιστά στις χώρες να διενεργούν εκτίμηση των κινδύνων σε κάθε τομέα που υπόκειται σε απαιτήσεις για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΞΧ/ΧΤ). Θα πρέπει να εντοπίζουν, να αξιολογούν και να κατανοούν τους κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και να λαμβάνουν ανάλογα προληπτικά μέτρα.

Αναγνωρίζοντας τη σημασία μιας υπερεθνικής προσέγγισης για τον εντοπισμό των κινδύνων, η οδηγία (ΕΕ) 2015/849[2] (η 4η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/843[3] (η 5η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), (στο εξής: AMLD) αναθέτει στην Επιτροπή να προβαίνει στην εκτίμηση των συγκεκριμένων κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΞΧ/ΧΤ) που επηρεάζουν την εσωτερική αγορά και σχετίζονται με διασυνοριακές δραστηριότητες.

Η Επιτροπή δημοσίευσε την πρώτη της υπερεθνική εκτίμηση των κινδύνων (SNRA) το 2017[4] και τη δεύτερη το 2019[5]. Η SNRA της Επιτροπής για το 2022 αποτελείται από δύο έγγραφα: την παρούσα έκθεση και ένα λεπτομερές παράρτημα (έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής), τα οποία, εάν εξεταστούν σε συνδυασμό μεταξύ τους, παρέχουν ολοκληρωμένη χαρτογράφηση των κινδύνων σε όλους τους σχετικούς τομείς, καθώς και τις αναγκαίες συστάσεις για την αντιμετώπισή τους.

Το άρθρο 6 παράγραφος 1 της AMLD απαιτεί από την Επιτροπή να επικαιροποιεί την έκθεσή της ανά διετία (ή συχνότερα, κατά περίπτωση). Η τρέχουσα διαδικασία, η οποία καθυστέρησε ελαφρά λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, επαναξιολογεί όλους τους τομείς που καλύφθηκαν από προηγούμενους κύκλους εκτίμησης και, όταν οι συνθήκες δεν έχουν αλλάξει, επικαιροποιεί και εξειδικεύει τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην έκθεση του 2019. Για τους τομείς ή τα προϊόντα για τα οποία έχουν εντοπιστεί σχετικές αλλαγές, η εκτίμηση οδήγησε επίσης σε επανυπολογισμό των σχετικών επιπέδων κινδύνου (π.χ.: κρυπτοστοιχεία και διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια, δύο τομείς για τους οποίους ο κίνδυνος είναι υψηλότερος τώρα)[6].

---

[1] FATF, Εθνική εκτίμηση κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας:
https://www.fatf-gafi.org/documents/news/nationalmoneylaunderingandterroristfinancingriskassessment.html

[2] Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73).

[3] Οδηγία (ΕΕ) 2018/843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2009/138/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) *(ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 43).*

[4] COM(2017) 340 final.

[5] COM(2019) 370 final.

[6] Διαδικασία που περιγράφεται στο κεφάλαιο περί μεθοδολογίας, παράρτημα 2 του συνοδευτικού εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2022) 344.

Όπως και στις προηγούμενες εκθέσεις, στην παρούσα τρίτη έκδοση αναλύονται οι τρέχοντες κίνδυνοι ΞΧ/ΧΤ και προτείνεται ολοκληρωμένη δράση για την αντιμετώπισή τους. Εξετάζεται επίσης ο βαθμός στον οποίο έχουν εφαρμοστεί οι συστάσεις της Επιτροπής για τα μέτρα μετριασμού που περιλαμβάνονται στην έκθεση του 2019 και αξιολογούνται οι εναπομείναντες κίνδυνοι. Αξιοποιούνται επίσης οι εργασίες και η διαδικασία διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη που κατέληξαν στην έγκριση του σχεδίου δράσης της Επιτροπής του 2020[7] και της δέσμης νομοθετικών μέτρων για την ΚΞΧ/ΧΤ που προτάθηκε το 2021[8].

Η δέσμη νομοθετικών μέτρων του 2021 αποτελεί μέρος της δέσμευσης της Επιτροπής για την προστασία των πολιτών και του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ένωσης έναντι της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Στόχος της δέσμης είναι να βελτιωθεί η ανίχνευση ύποπτων συναλλαγών και δραστηριοτήτων και να καλυφθούν τα κενά που εκμεταλλεύονται οι εγκληματίες για να νομιμοποιούν παράνομα έσοδα ή να χρηματοδοτούν τρομοκρατικές δραστηριότητες μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Θεωρείται ότι αποτελεί τη **ραχοκοκαλιά των προτεινόμενων μέτρων μετριασμού** και τον τρόπο αντιμετώπισης των προβλημάτων που έχουν διαπιστωμένα **διαρθρωτικό χαρακτήρα** και δεν μπορούν να αποκατασταθούν μόνο με τις προηγούμενες επανεξετάσεις των κανόνων της ΕΕ στον τομέα της ΚΞΧ/ΧΤ.

Η παρούσα έκθεση δίνει επίσης προτεραιότητα στους κινδύνους και επικεντρώνεται σε γεωγραφικούς παράγοντες, όταν αυτό είναι εφικτό και σκόπιμο[9], λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις που διατυπώθηκαν στην ειδική έκθεση 13/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου[10].

Κατά την εκπόνηση της παρούσας έκθεσης, η Επιτροπή πραγματοποίησε ευρεία διαβούλευση στην οποία συμμετείχαν όσο το δυνατόν περισσότερα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη[11] και στο πλαίσιο της οποίας ασχολήθηκε με διάφορους τομείς μέσω διμερούς και τομεακού διαλόγου με αντιπροσωπευτικές οργανώσεις σε επίπεδο ΕΕ, εθνικούς εμπειρογνώμονες και την ακαδημαϊκή κοινότητα. Ελήφθησαν δεόντως υπόψη οι εθνικές εκτιμήσεις κινδύνων που εκπονήθηκαν από τα κράτη μέλη και οι πιο πρόσφατες εξειδικευμένες εκδόσεις για την ΚΞΧ/ΧΤ. Η Επιτροπή ζήτησε επίσης τη γνώμη άλλων οργανισμών της ΕΕ και εθνικών αρχών, όπως η Ευρωπόλ, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) και οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) μέσω της πλατφόρμας ΜΧΠ της ΕΕ[12]. Οι εν λόγω διαβουλεύσεις πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 2020 και 2022.

---

[7] Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με σχέδιο δράσης για ολοκληρωμένη ενωσιακή πολιτική με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (2020/C 164/06) (ΕΕ C 164 της 13.5.2020, σ. 21).

[8] COM(2021) 423 final: https://ec.europa.eu/info/publications/210720-anti-money-laundering-countering-financing-terrorism_el

[9] Για παράδειγμα, στις αξιολογήσεις των ζωνών ελεύθερων συναλλαγών και των προγραμμάτων χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές.

[10] Ελεγκτικό Συνέδριο, Ειδική έκθεση αριθ. 13/2021 «Οι προσπάθειες της ΕΕ για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος στον τραπεζικό τομέα είναι κατακερματισμένες και η υλοποίηση της οικείας πολιτικής ανεπαρκής», 28.6.2021:
https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_13/SR_AML_EL.pdf
Λεπτομερής παραπομπή στην εν λόγω ειδική έκθεση παρατίθεται στο κεφάλαιο περί μεθοδολογίας, παράρτημα 2 του συνοδευτικού εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

[11] Τα ενδιαφερόμενα μέρη παρουσιάζονται στο σημείο 8 του τμήματος της βιβλιογραφίας, στο παράρτημα 5 του συνοδευτικού εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

[12] Το δίκτυο των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

1.1. Ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19

Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 έχει οδηγήσει σε πρωτοφανείς παγκόσμιες προκλήσεις και οικονομικές αναταράξεις. Από τότε που ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) κήρυξε την έξαρση της νόσου COVID-19 διεθνή πανδημία τον Μάρτιο του 2020, οι κυβερνήσεις σε ολόκληρο τον κόσμο έχουν θεσπίσει διάφορα μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Σε αυτά περιλαμβάνονται ταμεία κινήτρων, πρωτοβουλίες κοινωνικής πρόνοιας και φορολογικών ελαφρύνσεων, αλλά και διάφορες μορφές μέτρων εγκλεισμού και περιορισμού της κυκλοφορίας, όπως απαγορεύσεις κυκλοφορίας, κλείσιμο σχολείων, καταστημάτων λιανικής και χώρων φιλοξενίας, κλείσιμο συνόρων και ταξιδιωτικοί περιορισμοί. Οι πρωτόγνωρες αλλαγές στη συμπεριφορά των ατόμων, η επικρατούσα αβεβαιότητα και ο φόβος, καθώς και οι κρατικοί περιορισμοί έχουν προκαλέσει αλλαγές στην εγκληματική συμπεριφορά. Οι εγκληματίες επωφελήθηκαν επίσης από δημόσια προγράμματα στήριξης.

Οι νέες συνθήκες έχουν εντείνει τον κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες σε πολλούς οικονομικούς τομείς και επιχειρηματικές δραστηριότητες. Στους κινδύνους αυτούς περιλαμβάνονται:

- η υπεξαίρεση και η απάτη σχετικά με κονδύλια που χορηγήθηκαν ως χρηματοδοτικά μέτρα για την προστασία των εθνικών οικονομιών από τις επιπτώσεις της πανδημίας, ή άλλα δημόσια κονδύλια που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο της πανδημίας·
- η εξαγορά επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες από κακοπροαίρετους παράγοντες και εγκληματικές οργανώσεις·
- η αύξηση των ευκαιριών για τις εγκληματικές ομάδες να αποκτούν έσοδα από την πώληση μη εγκεκριμένων ιατροτεχνολογικών προϊόντων και παράνομων φαρμάκων και εμβολίων, μεταξύ άλλων σε κυβερνήσεις·
- εγκλήματα στον κυβερνοχώρο που διαπράττονται με την εκμετάλλευση του αυξανόμενου όγκου των διαδικτυακών αγορών, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης πλαστών ταυτοτήτων· και
- η διαφθορά δημόσιων υπαλλήλων κατά τη λήψη επειγόντων μέτρων, π.χ. παραγγελία ειδικών ιατρικών εφοδίων και σχετική απλούστευση των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις[13].

Οι δημόσιες αρχές στο πλαίσιο του συστήματος καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, π.χ. εποπτικές αρχές, ΜΧΠ και αρχές επιβολής του νόμου, χρειάστηκε να προσαρμοστούν στους νέους τρόπους διεξαγωγής των δραστηριοτήτων τους, περιορίζοντας την κινητικότητα και τις διαπροσωπικές επαφές. Τούτο περιελάμβανε επιτόπιους ελέγχους, συνεντεύξεις και αποστολές επιβολής του νόμου σε άλλες χώρες για την αξιολόγηση διασυνοριακών επιχειρήσεων που περιορίστηκαν ή διεκόπησαν. Αυτό μπορεί να έχει μειώσει την ικανότητα αποτελεσματικής εκτέλεσης των καθηκόντων σε ορισμένους τομείς. Έχουν εισαχθεί νέα εργαλεία και πρακτικές έρευνας, π.χ. διαδικτυακές συνεντεύξεις και εξετάσεις, που

[13] Όπως περιγράφεται στο:

- FATF Paper on COVID-19-related Money Laundering and Terrorist Financing – Risks and Policy Responses (Έγγραφο της FATF για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19 — Κίνδυνοι και πολιτικά μέτρα):

http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/covid-19-ml-tf.html
https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/Update-COVID-19-Related-Money-Laundering-and-Terrorist-Financing-Risks.pdf

- EUROPOL, «Pandemic profiteering: how criminals exploit the COVID-19 crisis» (Κερδοσκοπία λόγω πανδημίας: πώς οι εγκληματίες εκμεταλλεύονται την κρίση της COVID-19):

https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/pandemic_profiteering-how_criminals_exploit_the_covid-19_crisis.pdf

περιόρισαν τον αντίκτυπο των κρατικών μέτρων στην εποπτική και ερευνητική ικανότητα των αρμόδιων αρχών.

Δύο και πλέον έτη μετά την κήρυξη της πανδημίας, τα φαινόμενα αυτά εξακολουθούν να παρατηρούνται, παρότι ο αντίκτυπός τους είναι πλέον πιο περιορισμένος λόγω της μεγαλύτερης ευαισθητοποίησης σχετικά με αυτές τις εγκληματικές απειλές, ενώ οι πολίτες έχουν επανέλθει σε μεγάλο βαθμό στη συμπεριφορά τους που είχαν πριν από την επιδημική έξαρση. Ωστόσο, οι εγκληματίες θα προσαρμόσουν τους τρόπους δράσης που χρησιμοποιούν. Εν τω μεταξύ, οι εγκληματικές δομές που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ μπορούν να συνεχίσουν να επωφελούνται από τις αλλαγές που επέφερε η πανδημία και θα μπορούσαν να ενισχύσουν την ικανότητά τους.

1.2. Ο ρωσικός πόλεμος επίθεσης κατά της Ουκρανίας

Από τον Μάρτιο του 2014 σταδιακά η ΕΕ έχει επιβάλει περιοριστικά μέτρα (κυρώσεις) κατά της Ρωσίας, αρχικά ως αντίδραση στην παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας και της Σεβαστούπολης και στη σκόπιμη αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας. Στις 23 Φεβρουαρίου 2022 η ΕΕ επέκτεινε τις κυρώσεις ως απάντηση στην αναγνώριση των μη ελεγχόμενων από την κυβέρνηση περιοχών των περιφερειών Ντονέτσκ και Λουχάνσκ της Ουκρανίας και στην αποστολή ρωσικών ενόπλων δυνάμεων στις εν λόγω περιοχές. Από τις 24 Φεβρουαρίου 2022, ως απάντηση στη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η ΕΕ επέκτεινε μαζικά τις κυρώσεις[14]. Πρόσθεσε σημαντικό αριθμό προσώπων και οντοτήτων στον κατάλογο κυρώσεων και θέσπισε πρωτοφανή μέτρα με στόχο τη σημαντική αποδυνάμωση της οικονομικής βάσης της Ρωσίας, τη στέρηση κρίσιμων τεχνολογιών και αγορών και τον σημαντικό περιορισμό της ικανότητάς της να διεξαγάγει τον πόλεμο.

Παράλληλα, έχει επεκταθεί το καθεστώς κυρώσεων της ΕΕ κατά της Λευκορωσίας[15] ως απάντηση στην εμπλοκή της εν λόγω χώρας στην επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, και επιπλέον των κυρώσεων που έχουν ήδη επιβληθεί. Το εν λόγω καθεστώς κυρώσεων συνίσταται σε μια σειρά χρηματοπιστωτικών, οικονομικών και εμπορικών μέτρων[16].

Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων της ΕΕ για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων κατά προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τη ρωσική επίθεση, η Επιτροπή συγκρότησε την ειδική ομάδα «Δέσμευση και κατάσχεση». Στόχος της ειδικής ομάδας είναι ο συντονισμός των δράσεων που αναλαμβάνουν τα όργανα της Ένωσης και οι εθνικές αρχές και η αντιμετώπιση τυχόν προκλήσεων κατά την εφαρμογή των κυρώσεων της ΕΕ. Η ειδική ομάδα ήδη επιτυγχάνει σημαντικά αποτελέσματα: Τα κράτη μέλη έχουν δεσμεύσει περιουσιακά στοιχεία ύψους σχεδόν 10 δισ. EUR, ποσό που ανέρχεται σε 32 δισ. EUR εάν συμπεριληφθούν τα κεφάλαια της Ρωσικής Κεντρικής Τράπεζας. Ο συνολικός αντίκτυπος των κυρώσεων έχει ήδη γίνει αισθητός στη ρωσική

[14] Ενοποιημένο κείμενο: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 833/2014 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0833-20220722

[15] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/398 του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 765/2006 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λευκορωσία και της εμπλοκής της Λευκορωσίας στην επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας (ΕΕ L 82 της 9.3.2022, σ. 1).
Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/399 του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2012/642/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λευκορωσία και της εμπλοκής της Λευκορωσίας στη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας (ΕΕ L 82 της 9.3.2022, σ. 9).

[16] https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions/sanctions-adopted-following-russias-military-aggression-against-ukraine_el

οικονομία[17]. Σκοπός της ειδικής ομάδας είναι επίσης η διευκόλυνση των ανταλλαγών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου όσον αφορά τις έρευνες και τα μέτρα δήμευσης που λαμβάνονται σε σχέση με πιθανά εγκλήματα που συνδέονται με τα πρόσωπα που υπόκεινται σε κυρώσεις (συμπεριλαμβανομένης της καταστρατήγησης των εν λόγω κυρώσεων). Η ειδική ομάδα διερευνά επίσης επιλογές για τη χρήση των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων προς όφελος του ουκρανικού λαού.

Η σύσταση της Επιτροπής, της 28ης Μαρτίου 2022[18], για τη λήψη άμεσων μέτρων, στο πλαίσιο της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, σε σχέση με τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές και τα προγράμματα χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές παροτρύνει τα κράτη μέλη να επανεκτιμήσουν τις πολιτογραφήσεις και τις άδειες διαμονής που χορηγούνται στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων στη Ρωσία και τη Λευκορωσία, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο κυρώσεων της ΕΕ σε σχέση με τον πόλεμο στην Ουκρανία. Η Επιτροπή συνέστησε επίσης την αναστολή της έκδοσης αδειών διαμονής στο πλαίσιο των προγραμμάτων χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές για όλους τους Ρώσους και Λευκορώσους υπηκόους.

Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη που πραγματοποιήθηκε με χρήση του εργαλείου DATACROS που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας-Αστυνομία[19], υπάρχουν σχεδόν 31 000 επιχειρήσεις στην Ευρώπη (κυρίως στον τομέα των ακινήτων, τον ξενοδοχειακό, τον κατασκευαστικό, τον χρηματοπιστωτικό και τον ενεργειακό τομέα) με πραγματικούς δικαιούχους Ρώσους[20]. Σε 1 400 από αυτές δικαιώματα ιδιοκτησίας (έως 5 %) έχουν 33 άτομα που υπόκεινται σε πρόσφατες κυρώσεις —οι αποκαλούμενοι ολιγάρχες. Ορισμένοι ολιγάρχες μπορεί να συγκαλύπτουν το οικείο ιδιοκτησιακό καθεστώς ή τον έλεγχο εταιρειών μέσω ενδιάμεσων εταιρειών εγγεγραμμένων σε τρίτες χώρες[21] ή μέσω τοπικών ονομαστικών μετόχων.

Πράγματι, ορισμένες από αυτές τις επιχειρήσεις είχαν ήδη παρουσιάσει δείκτες υψηλού κινδύνου πριν από την επιβολή κυρώσεων: συμπερίληψη στη βάση δεδομένων Offshore Leaks[22], αδικαιολόγητη εταιρική πολυπλοκότητα, χρήση αδιαφανών νομικών ρυθμίσεων ή συνδέσεις με δικαιοδοσίες υψηλού κινδύνου. Αυτό σημαίνει ότι οι αρμόδιες και εποπτικές αρχές θα μπορούσαν (και θα έπρεπε) να έχουν τεθεί σε επιφυλακή σε σχέση με τις εν λόγω επιχειρήσεις πριν από τα πρόσφατα γεγονότα.

Βάσει των ανωτέρω, ο στόχος του πλαισίου ΚΞΧ/ΧΤ της ΕΕ για την προστασία της ακεραιότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ συμβάλλει στην προστασία της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ασφάλειας στην Ευρώπη στο σύνολό της. Η ορθή εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων της ΕΕ για τη δέσμευση περιουσιακών

[17] https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-09-05/russia-risks-bigger-longer-sanctions-hit-internal-report-warns
[18] C(2022) 2028 final.
[19] Η ανάλυση αυτή αποτελεί μέρος του προγράμματος TOM — The Ownership Monitor (Εποπτεία ιδιοκτησίας), μιας κοινής πρωτοβουλίας του Transcrime και της θυγατρικής του Crime&tech: https://www.transcrime.it/en/stories/tom-the-ownership-monitor/
[20] Τα κριτήρια της μελέτης TOM είναι όταν τα καθορισμένα άτομα «ελέγχουν, άμεσα ή έμμεσα, τουλάχιστον το 5 % του μετοχικού κεφαλαίου».
[21] Οι κυριότερες τρίτες χώρες που χρησιμοποιούνται για την εγγραφή εταιρειών είναι οι Βρετανικές Παρθένες Νήσοι και οι Νήσοι Κέιμαν —αλλά αντιπροσωπεύουν μόνο το 2 % περίπου όλων των ενδιάμεσων συνδέσμων: «Inside the matrioska: the firms controlled by sanctioned 'oligarchs' across European regions and sectors» (Στο εσωτερικό της μπάμπουσκα: οι επιχειρήσεις που ελέγχονται από «ολιγάρχες» που υπόκεινται σε κυρώσεις σε περιφέρειες και τομείς της Ευρώπης), Transcrime, Μάρτιος 2022.
[22] Η εν λόγω βάση δεδομένων περιέχει πληροφορίες για περισσότερες από 810 000 υπεράκτιες οντότητες που αποτελούν μέρος των ερευνών Pandora Papers, Paradise Papers, Bahamas Leaks, Panama Papers και Offshore Leaks. Τα δεδομένα συνδέονται με άτομα και επιχειρήσεις σε περισσότερες από 200 χώρες και εδάφη: https://offshoreleaks.icij.org/

στοιχείων[23] απαιτεί επίσης την αποτελεσματική επιβολή των κανόνων για τους πραγματικούς δικαιούχους (δηλαδή διαφάνεια των μητρώων επιχειρήσεων και του εταιρικού τομέα)· την περαιτέρω ανάπτυξη των διασυνδέσεων μεταξύ των διαφόρων μητρώων (μητρώα πραγματικών δικαιούχων, μητρώα εταιρειών/επιχειρήσεων, κτηματολόγια)· ομαλότερη διυπηρεσιακή συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών, καθώς και επαρκή εντοπισμό και εποπτεία περιουσιακών στοιχείων που αποκρύπτονται από τις φορολογικές αρχές[24]. Ανενεργές εταιρείες μπορούν να δημιουργηθούν με σχετική ευκολία και, συνεπώς, εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται για τη διακίνηση εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ μέσω αδιαφανών συναλλαγών[25]. Με τη χρήση εικονικών εταιρειών, οι εγκληματίες μπορούν να αποκρύψουν την προέλευση και τον προορισμό των κεφαλαίων, πέραν του ότι συγκαλύπτουν τον πραγματικό δικαιούχο της πράξης. Τα κεφάλαια αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν καθαρά για προσωπικό όφελος, καθώς και για την αποσταθεροποίηση ολόκληρων χωρών. Επομένως, η ανάδειξη των ροών βρόμικου χρήματος όχι μόνο συμβάλλει στην προάσπιση της δημοκρατίας και της ασφάλειας των πολιτών της ΕΕ, αλλά επίσης συντελεί στην αντιμετώπιση της επιρροής των απολυταρχικών καθεστώτων.

Οι συζητήσεις στο πλαίσιο της ειδικής ομάδας «Δέσμευση και κατάσχεση» τονίζουν τις δυσκολίες προσδιορισμού των περιουσιακών στοιχείων που ελέγχονται από ολιγάρχες, οι οποίοι είναι οι πραγματικοί δικαιούχοι που συχνά κρύβονται πίσω από πολύπλοκες νομικές δομές σε διάφορες δικαιοδοσίες. Πρόκειται για σημαντική πρόκληση για την επιβολή κυρώσεων και για τις ερευνητικές δραστηριότητες επιβολής του νόμου. Συνεπώς, είναι εξαιρετικά σημαντικό να εξασφαλιστεί ταχεία πρόοδος στις διαπραγματεύσεις για τη δέσμη μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες για τους πραγματικούς δικαιούχους είναι διαθέσιμες στις αρμόδιες αρχές. Επιπλέον, δεδομένης της σημασίας των μητρώων για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής στοχευμένων οικονομικών κυρώσεων, είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να προβλέψουν, στο μέτρο του δυνατού, τη θέσπιση των προτεινόμενων μέτρων, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα μητρώα πραγματικών δικαιούχων είναι επαρκώς συμπληρωμένα.

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Σ' αυτήν την τρίτη έκδοση της SNRA, η Επιτροπή αναλύει τους κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που ενδέχεται να ενέχουν 43 προϊόντα και υπηρεσίες, ομαδοποιημένα σε οκτώ κατηγορίες, για την εσωτερική αγορά της ΕΕ. Τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες είναι εκείνα που προσδιορίζονται από την AMLD[26] μαζί με αρκετά άλλα σχετικά με την εκτίμηση κινδύνων υπό το πρίσμα του αντιληπτού εγγενούς κινδύνου τους[27].

---

[23] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 269/2014 του Συμβουλίου, της 17ης Μαρτίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 78 της 17.3.2014, σ. 6).

[24] Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να γίνει αναφορά στην πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση κανόνων πρόληψης της κατάχρησης εικονικών οντοτήτων για φορολογικούς σκοπούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ [COM(2021) 565 final].
Επίσης, η Επιτροπή και οι φορολογικές αρχές των κρατών μελών συγκρότησαν μια υποομάδα για την επιβολή των φόρων εντός της ειδικής ομάδας «Δέσμευση και κατάσχεση», ώστε να εντείνουν τις προσπάθειές τους κατά των Ρώσων και των Λευκορώσων ιδιωτών και εταιρειών, καθώς και των συνεργατών τους, που υπόκεινται σε κυρώσεις.
https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/state-tax-authorities-step-tax-enforcement-efforts-support-freeze-and-seize-task-force-2022-06-08_el

[25] Εντείνονται οι προσπάθειες κατά της χρήσης εικονικών εταιρειών με τη θέσπιση κανόνων στην πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου από την Επιτροπή για την πρόληψη της κατάχρησης εικονικών οντοτήτων για φορολογικούς σκοπούς [COM(2021) 565 final].

[26] Πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, πάροχοι υπηρεσιών εμβασμάτων, ανταλλακτήρια συναλλάγματος, έμποροι αγαθών μεγάλης αξίας, μεσίτες ακινήτων, πάροχοι υπηρεσιών καταπιστευτικής διαχείρισης

Τα εν λόγω 43 προϊόντα και δραστηριότητες είχαν ήδη αξιολογηθεί στη δεύτερη έκδοση της SNRA (2019)[28], η οποία με τη σειρά της αποτελούσε επικαιροποιημένη και αναβαθμισμένη έκδοση της πρώτης έκθεσης της Επιτροπής (2017)[29]. Ομαδοποιούνται ως εξής:

(1) Προϊόντα και υπηρεσίες που σχετίζονται με μετρητά (μεταφορείς ρευστών διαθεσίμων, επιχειρήσεις έντασης μετρητών, χαρτονομίσματα υψηλής αξίας, πληρωμές σε μετρητά και ιδιωτικά ΑΤΜ).
(2) Χρηματοπιστωτικός τομέας [καταθέσεις σε λογαριασμούς, τομέας ιδιωτικών και θεσμικών επενδύσεων, εταιρική τραπεζική, ιδιωτική τραπεζική, συμμετοχική χρηματοδότηση, ανταλλακτήρια συναλλάγματος, ηλεκτρονικό χρήμα, μεταφορές χρηματικών ποσών, παράνομες μεταφορές κεφαλαίων, υπηρεσίες πληρωμών, εικονικά νομίσματα και άλλα εικονικά περιουσιακά στοιχεία, επιχειρηματικά δάνεια, καταναλωτική πίστη και δάνεια χαμηλής αξίας, ενυπόθηκες πιστώσεις και τιτλοποιημένες πιστώσεις υψηλής αξίας, ασφάλειες (ζωής και ζημιών) και υπηρεσίες ασφαλούς φύλαξης].
(3) Μη χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες (νομικές ρυθμίσεις, αγαθά υψηλής αξίας, περιουσιακά στοιχεία υψηλής αξίας, ταχυμεταφορές πολύτιμων μετάλλων και λίθων, ακίνητα, υπηρεσίες που παρέχονται από λογιστές και νομικές υπηρεσίες).
(4) Τομέας των τυχερών παιχνιδιών.
(5) Μη κερδοσκοπικές οργανώσεις.
(6) Επαγγελματικός αθλητισμός (επαγγελματικό ποδόσφαιρο).
(7) Ζώνες ελεύθερων συναλλαγών.
(8) Προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές.

Επανεξετάστηκαν υπό το πρίσμα του αναθεωρημένου νομικού πλαισίου της Ένωσης για την ΚΞΧ/ΧΤ και, κατά περίπτωση, των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 και των κυρώσεων κατά της Ρωσίας και της Λευκορωσίας. Όταν δεν έχουν αλλάξει οι συνθήκες, οι περιγραφές και οι αξιολογήσεις των προϊόντων και των υπηρεσιών που αναλύθηκαν στην έκθεση του 2019 δεν έχουν τροποποιηθεί ριζικά.

Συνεπώς, η παρούσα αξιολόγηση επικαιροποιεί τις πληροφορίες που περιέχονται στην έκθεση του 2019, βελτιώνοντας και εξορθολογίζοντας διάφορους τομείς (όπως τα εικονικά νομίσματα και περιουσιακά στοιχεία και η ανάλυση του χρηματοπιστωτικού τομέα και των μη χρηματοοικονομικών προϊόντων), και αναθεωρεί αριθμητικά στοιχεία και πηγές πληροφοριών.

και εταιρικών υπηρεσιών, ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές και φορολογικοί σύμβουλοι, συμβολαιογράφοι και άλλοι ελεύθεροι επαγγελματίες νομικοί, πάροχοι υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών.

[27] Αυτά τα άλλα προϊόντα και υπηρεσίες καλύπτονται συνήθως από τις εθνικές εκτιμήσεις των κινδύνων σε ολόκληρο τον κόσμο. Περιλαμβάνουν την κατηγορία των προϊόντων που σχετίζονται με μετρητά, καθώς και τα εικονικά νομίσματα, τη συμμετοχική χρηματοδότηση και τις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις. Όπως και με την προηγούμενη SNRA (2019), έχουν επίσης αξιολογηθεί ορισμένα ανεπίσημα μέσα, όπως αυτά που χρησιμοποιούν το σύστημα Hawala και άλλοι πάροχοι ανεπίσημων υπηρεσιών μεταφοράς αξιών, το επαγγελματικό ποδόσφαιρο, οι ελεύθεροι λιμένες και τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές.

[28] COM(2019) 370 final.

[29] COM(2017) 340 final.

2.1. Κύριοι κίνδυνοι στους τομείς που καλύπτονται από την υπερεθνική εκτίμηση των κινδύνων

2.1.1. Μετρητά και ισοδύναμα μετρητών

Μολονότι οι λιανικές συναλλαγές σε μετρητά έχουν μειωθεί, η ζήτηση τραπεζογραμματίων ευρώ φαίνεται να έχει αυξηθεί, σηματοδοτώντας μια τάση που αναφέρεται ως το «παράδοξο των τραπεζογραμματίων», η οποία δείχνει ότι τα μετρητά εξακολουθούν να αποτελούν δημοφιλές μέσο αποθήκευσης αξίας ακόμα και μετά την πανδημία COVID-19[30]. Παρά τα μεταβαλλόμενα χαρακτηριστικά της εγκληματικότητας, η εγκληματική οικονομία εξακολουθεί να βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε μετρητά, κάτι που εκθέτει την ΕΕ σε σημαντικούς κινδύνους ΞΧ/ΧΤ λόγω της ανωνυμίας και της σχετικής ευκολίας κινήσεων που συνδέονται με μετρητά και ισοδύναμα μετρητών. Οι εγκληματίες επιδιώκουν να μεταφέρουν τα έσοδα από μετρητά σε τόπους όπου η χρήση ή η τοποθέτηση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι ευκολότερη, συνήθως σε περιοχές όπου κυριαρχεί η χρήση μετρητών ή η εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι ανεπαρκής. Τα μετρητά μπορούν να μετατραπούν περαιτέρω σε ανώνυμα περιουσιακά στοιχεία, όπως οι προπληρωμένες κάρτες οι οποίες επί του παρόντος δεν υπόκεινται σε ελέγχους στα σύνορα[31]. Η υποβολή στοιχείων είναι πολύ χαμηλή, ενδεχομένως λόγω της δυσκολίας εντοπισμού των συναλλαγών σε μετρητά. Η εμφάνιση ιδιωτικών μηχανημάτων μετρητών (ATM) αυξάνει τις ευκαιρίες των εγκληματικών οργανώσεων να εντάσσουν τις διαδικασίες τους στο χρηματοπιστωτικό σύστημα χωρίς να εντοπίζονται.

Το ισχύον νομικό πλαίσιο στην ΕΕ έχει εμποδίσει σε μεγάλο βαθμό τις ευκαιρίες εισαγωγής παράνομα δημιουργηθέντων ρευστών διαθεσίμων μεγάλου ύψους στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ο κανονισμός για τον έλεγχο των ρευστών διαθεσίμων[32], ο οποίος τέθηκε σε εφαρμογή τον Ιούνιο του 2021, αυξάνει το πεδίο εφαρμογής των ελέγχων ρευστών διαθεσίμων στα σύνορα της ΕΕ και ενισχύει τις εξουσίες των αρχών.

Επί του παρόντος, 19 κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει ή βρίσκονται στη διαδικασία θέσπισης περιορισμών στις πληρωμές σε μετρητά, αλλά τα αποκλίνοντα πλαίσια στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό και ενδέχεται να οδηγήσουν στη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων σε κράτη μέλη με λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις. Το σχέδιο δράσης της Επιτροπής για ολοκληρωμένη ενωσιακή πολιτική με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της

[30] «The paradox of banknotes: understanding the demand for cash beyond transactional use» (Το παράδοξο των τραπεζογραμματίων: κατανόηση της ζήτησης μετρητών πέραν της συναλλακτικής χρήσης), Οικονομικό Δελτίο της ΕΚΤ, τεύχος 2/2021. Επίσης, «Cash still king in times of COVID-19|» (Τα μετρητά βασιλεύουν ακόμα στην εποχή της νόσου COVID-19), κεντρική ομιλία του Fabio Panetta, μέλους της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, στην 5η διεθνή διάσκεψη ρευστών διαθεσίμων της Deutsche Bundesbank — «Cash in time of turmoil»: https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2021/html/ecb.sp210615~05b32c4e55.el.html

[31] Στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1672 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με τους ελέγχους ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Ένωση και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1889/2005 (*ΕΕ L 284 της 12.11.2018, σ. 6*), τα «ρευστά διαθέσιμα» ορίζεται ότι περιλαμβάνουν τέσσερις κατηγορίες: τα μετρητά, τους διαπραγματεύσιμους τίτλους στον κομιστή, τα αγαθά που χρησιμοποιούνται ως ιδιαίτερα ρευστοποιήσιμα μέσα αποθήκευσης αξίας και τις προπληρωμένες κάρτες. Προς το παρόν δεν καλύπτονται οι προπληρωμένες κάρτες. Ωστόσο, εάν υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι οι προπληρωμένες κάρτες χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά αξίας πέραν των συνόρων της ΕΕ, παρακάμπτοντας τη νομοθεσία, τότε θα μπορούσε να εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση πράξη για να συμπεριληφθούν οι προπληρωμένες κάρτες.

[32] Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1672 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με τους ελέγχους ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Ένωση και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1889/2005 (ΕΕ L 284 της 12.11.2018, σ. 6).

τρομοκρατίας[33] ανέφερε τη θέσπιση ανώτατων ορίων για τις πληρωμές μεγάλων ποσών σε μετρητά ως πιθανό μέσο μετριασμού των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ. Για τον σκοπό αυτόν, η πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας[34] περιλαμβάνει ένα όριο στις πληρωμές μεγάλων ποσών σε μετρητά.

2.1.2. Χρηματοπιστωτικός τομέας

Όπως και στις προηγούμενες εκθέσεις, η παρούσα SNRA καλύπτει στο πλαίσιο αυτής της κατηγορίας ορισμένα προϊόντα και τομείς (17 συνολικά) που παρέχουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σε εμπορικούς και ιδιώτες πελάτες. Το παρόν κεφάλαιο περιλαμβάνει ευρύ φάσμα κλάδων, μεταξύ άλλων, τον τραπεζικό τομέα, τις επενδύσεις, τις ασφαλίσεις, τη συμμετοχική χρηματοδότηση, το ηλεκτρονικό χρήμα, τη μεταφορά κεφαλαίων (νόμιμα ή άλλως), τα κρυπτοστοιχεία και τις υπηρεσίες πληρωμών.

Οι περισσότερες από τις απειλές και τα τρωτά σημεία που εντοπίστηκαν έχουν ήδη επισημανθεί στις προηγούμενες SNRA και εξακολουθούν να ισχύουν. Στον χρηματοπιστωτικό τομέα, η έλλειψη σαφών και συνεκτικών κανόνων, η ασυνεπής εποπτεία ΚΞΧ/ΧΤ σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά και ο ανεπαρκής συντονισμός και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ΜΧΠ εξακολουθούν να επηρεάζουν την ικανότητα της ΕΕ να αντιμετωπίζει ορθά τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ[35]. Επιπλέον, οι αρμόδιες αρχές ΚΞΧ/ΧΤ στα κράτη μέλη συχνά φαίνεται να δυσκολεύονται να εποπτεύουν τον τομέα σύμφωνα με μια προσέγγιση βάσει κινδύνου[36].

Η παρούσα SNRA, εναρμονισμένη με τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών του Μαρτίου 2021[37], θεωρεί ότι τα πιστωτικά ιδρύματα και τα ιδρύματα πληρωμών, τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος, τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και οι πάροχοι πιστώσεων (πέραν των πιστωτικών ιδρυμάτων) φαίνεται να είναι πιο ευάλωτα σε κινδύνους που απορρέουν από αδυναμίες των συστημάτων ΚΞΧ/ΧΤ και των ελέγχων[38].

Οι κίνδυνοι που συνδέονται με τα κρυπτοστοιχεία απαιτούν τη διασφάλιση όχι μόνον υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών και των επενδυτών και ακεραιότητας

---

[33] Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με σχέδιο δράσης για ολοκληρωμένη ενωσιακή πολιτική με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (C/2020/2800) (ΕΕ C 164 της 13.5.2020, σ. 21).

[34] COM(2021) 420 final.

[35] Αυτά τα διαρθρωτικά προβλήματα αντιμετωπίζονται με την πρόταση της Επιτροπής του 2021 για την ΚΞΧ/ΧΤ: https://ec.europa.eu/info/publications/210720-anti-money-laundering-countering-financing-terrorism_el

[36] Αυτό συνάδει με τα πορίσματα της ΕΑΤ στην πρώτη έκθεσή της για τις προσεγγίσεις των αρμόδιων αρχών όσον αφορά την εποπτεία των τραπεζών στον τομέα της ΚΞΧ/ΧΤ, η οποία δημοσιεύθηκε το 2020. Υπάρχει κίνδυνος, ελλείψει επαρκών εκτιμήσεων των κινδύνων, οι αρμόδιες αρχές να μην εντοπίσουν και να μην αναλάβουν δράση σε σχέση με τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ στους οποίους είναι εκτεθειμένος ο τομέας τους.

[37] Γνώμη σχετικά με τους κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΞΧ/ΧΤ) που επηρεάζουν τον χρηματοπιστωτικό τομέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ), 3.3.2021, EBA/Op/2021/04:
https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2021/963685/Opinion%20on%20MLTF%20risks.pdf
Πρόκειται για την τρίτη γνώμη σχετικά με τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ που επηρεάζουν τον χρηματοπιστωτικό τομέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΕΑΤ την εξέδωσε στο πλαίσιο της νέας εντολής της να ηγείται, να συντονίζει και να παρακολουθεί την καταπολέμηση της ΞΧ/ΧΤ στο χρηματοπιστωτικό σύστημα σε επίπεδο ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) και η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ) συμμετείχαν ενεργά στη διαδικασία.

[38] Με βάση την εξέλιξη των διατομεακών κινδύνων. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι κίνδυνοι που συνδέονται με τα εικονικά νομίσματα, τις νέες τεχνολογίες (FinTech και RegTech), τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, καθώς και οι κίνδυνοι που απορρέουν από την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ και η ελαχιστοποίηση των κινδύνων. Όπως εξηγείται αναλυτικά στο κεφάλαιο 3.1 της έκθεσης της ΕΑΤ.

της αγοράς, αλλά επίσης μέτρα κατά της χειραγώγησης της αγοράς και πρόληψης των δραστηριοτήτων ΞΧ/ΧΤ[39]. Πρέπει επίσης να αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τη νομισματική πολιτική που θα μπορούσαν να προκύψουν από την ευρεία χρήση κρυπτοστοιχείων και λύσεων που βασίζονται σε τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού (DLT) στις χρηματοπιστωτικές αγορές[40].

Τα χαρακτηριστικά και η φύση των επενδυτικών κεφαλαίων τα καθιστούν ευάλωτα στη νομιμοποίηση εσόδων που προέρχονται από απάτη, φορολογικά εγκλήματα, διαφθορά και δωροδοκία[41]. Ο κίνδυνος οφείλεται περαιτέρω στην έκθεση του τομέα σε πελάτες υψηλού κινδύνου, καθώς και στον μεγάλο όγκο, την πολυπλοκότητα και τον διασυνοριακό χαρακτήρα των συναλλαγών. Σε έναν κλάδο με σημαντική αξία υπό διαχείριση, η διαφάνεια της πραγματικής κυριότητας εξακολουθεί να μην είναι η βέλτιστη.

2.1.3. Μη χρηματοπιστωτικός τομέας και προϊόντα

Στο κεφάλαιο αυτό, η SNRA αξιολογεί τις νομικές δομές στο πλαίσιο μιας νέας προσέγγισης, αποκλίνοντας από τις προηγούμενες εκθέσεις. Επικεντρώνεται πλέον στα κύρια τρωτά σημεία που συνδέονται με την απόκρυψη του πραγματικού δικαιούχου (καταπιστεύματα, εντολοδόχοι και εταιρείες) και όχι πια σε συγκεκριμένες στιγμές της ύπαρξης νομικών οντοτήτων και νομικών μορφωμάτων (δημιουργία, επιχειρηματική δραστηριότητα και λύση). Εξετάζει επίσης την αγορά αγαθών υψηλής αξίας, τις επενδύσεις σε ακίνητα και τις υπηρεσίες που παρέχονται από λογιστές, ελεγκτές, συμβούλους και φορολογικούς συμβούλους, καθώς και τις νομικές υπηρεσίες από συμβολαιογράφους και άλλους ανεξάρτητους επαγγελματίες νομικούς.

2.1.3.1. Μη χρηματοπιστωτικός τομέας και προϊόντα — Νομικές οντότητες και μορφώματα

Οι εγκληματίες μπορεί να αναπτύξουν πολύπλοκες δομές στις οποίες συμμετέχουν εταιρείες και νομικές οντότητες με σκοπό να συγκαλύπτουν τις διαδρομές οικονομικού ελέγχου, συχνά με τη χρήση εικονικών εταιρειών και εταιρειών-βιτρινών. Η χρήση τέτοιου είδους νομικών δομών συγκαλύπτει τη διακίνηση παράνομων εσόδων παρουσιάζοντάς την ως νόμιμες επιχειρηματικές συναλλαγές. Τα καταπιστεύματα και παρόμοιες ρυθμίσεις παρέχουν αδιαφάνεια και αποκρύπτουν την ύπαρξη περιουσιακών στοιχείων από τις αρχές επιβολής του νόμου και τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Η έλλειψη συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών σε διαφορετικές δικαιοδοσίες δημιουργεί τομείς αδυναμιών που μπορούν εύκολα να εκμεταλλευτούν οι εγκληματίες που αναζητούν δικαιοδοσίες στις οποίες οι έλεγχοι για την ΚΞΧ είναι λιγότερο αποτελεσματικοί.

Συμπληρωματικά προς τις εν λόγω δομές, οι υπηρεσίες που παρέχονται από εντολοδόχους διευθυντές και μετόχους μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εκμετάλλευσης με σκοπό την απόκρυψη των πραγματικών δικαιούχων. Για παράδειγμα, οι εγκληματίες και τα πρόσωπα που απαγορεύεται να αναλάβουν ορισμένες επιχειρηματικές θέσεις ζητούν τις υπηρεσίες επίσημων εκπροσώπων για να αποκρύψουν

[39] Κίνδυνοι που αντιμετωπίζονται από την πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τις αγορές κρυπτοστοιχείων και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 [COM(2020) 593 final].

[40] Οι εν λόγω προτάσεις της Επιτροπής που αφορούν τα ζητήματα αυτά περιγράφονται λεπτομερώς στα σχετικά τμήματα του συνοδευτικού εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

[41] Για λεπτομερή επεξήγηση, ανατρέξτε στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής στις ενότητες στις οποίες αξιολογούνται ο «Τομέας ιδιωτικών και θεσμικών επενδύσεων» και οι «Εντολοδόχοι».

την ταυτότητά τους, να παρακάμψουν τις απαγορεύσεις και να παραμείνουν κρυμμένοι από τα εταιρικά έγγραφα και μητρώα.

2.1.3.2. Μη χρηματοπιστωτικός τομέας και προϊόντα — Αγαθά υψηλής αξίας

Τα αγαθά υψηλής αξίας, συμπεριλαμβανομένων των έργων τέχνης, των αρχαιοτήτων και των πολύτιμων μετάλλων και λίθων, είναι εμπορεύματα που επιτρέπουν τη μεταβίβαση αξίας. Για τους εγκληματίες, αυτό σημαίνει ότι τα παράνομα έσοδα μπορούν να μετατραπούν σε περιουσιακά στοιχεία υψηλής αξίας που μπορούν να μεταφερθούν διασυνοριακά και να αποθηκευτούν με σχετική ευκολία και περιορισμένο ρυθμιστικό έλεγχο. Η αξία περιουσιακών στοιχείων, όπως τα έργα τέχνης και οι αρχαιότητες, είναι συχνά υποκειμενική και επαληθεύεται ή συγκρίνεται με δυσκολία. Συνεπώς, τα χαμηλού κόστους αντικείμενα τέχνης μπορούν να πωληθούν σε συνεργούς σε πολύ αυξημένη τιμή, με την προσκόμιση τιμολογίου που νομιμοποιεί τη μεταφορά κεφαλαίων.

Οι σχέσεις μεταξύ του εμπορίου αρχαιοτήτων και ναρκωτικών, της παράνομης εμπορίας άγριας πανίδας και όπλων, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και του φορολογικού εγκλήματος και της χρηματοδότησης πολέμων και τρομοκρατικών οργανώσεων έχουν αναφερθεί ευρέως, κάτι που τοποθετεί το λαθρεμπόριο αρχαιοτήτων στο επίπεδο του σοβαρού διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος[42]. Όπως ανακοινώθηκε στη στρατηγική της ΕΕ για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος 2021-2025[43], στα τέλη του 2022 η Επιτροπή θα εγκρίνει το σχέδιο δράσης της για την παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, το οποίο θα καθορίζει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση πολιτικής για την εξάρθρωση αυτής της μορφής εγκλήματος και την προστασία των πολιτιστικών αγαθών από εγκληματικές δραστηριότητες.

2.1.3.3. Μη χρηματοπιστωτικός τομέας και προϊόντα — Πάροχοι υπηρεσιών

Οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών[44] εξακολουθούν να διατρέχουν κίνδυνο διείσδυσης από ομάδες οργανωμένου εγκλήματος ή περιέλευσης στην κυριότητα ομάδων οργανωμένου εγκλήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι δράστες μπορούν να επωφεληθούν από τις συμβουλευτικές υπηρεσίες τους και τις εξειδικευμένες γνώσεις τους σχετικά με τη δημιουργία και τη διαχείριση δομών, καθώς και την ικανότητά τους να παρέχουν τεκμηρίωση και εγγυήσεις σε σχέση με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Το κύρος που συνδέεται με ορισμένα επαγγέλματα τα καθιστά ελκυστικούς στόχους για όσους επιδιώκουν τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπως και η χρήση των λογαριασμών πελατών τους. Οι επαγγελματίες μπορεί να εμπλέκονται εν αγνοία τους, αλλά μπορεί επίσης να είναι συνεργοί εγκληματιών ή εσκεμμένα αμελείς όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις ΚΞΧ/ΧΤ που υπέχουν.

Η έκθεση στον κίνδυνο οφείλεται στη συμμετοχή των εν λόγω επαγγελματιών στη διαχείριση πολύπλοκων νομικών καταστάσεων και εταιρειών και νομικών μορφωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των εικονικών και των υπεράκτιων εταιρειών.

---

[42] Για όλα, βλ. ΙΝΤΕΡΠΟΛ, RHIPTO και την παγκόσμια πρωτοβουλία κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος: *World Atlas of illicit flows* (Παγκόσμιος Άτλας παράνομων ροών), 2018: https://www.interpol.int/ar/content/download/14080/file/World%20Atlas%20of%20Illicit%20Flows-1.pdf

[43] COM(2021) 170 final.

[44] Επαγγελματικές εταιρείες που παρέχουν υπηρεσίες λογιστών, ελεγκτών, συμβούλων και φορολογικών συμβούλων, καθώς και συμβολαιογράφων και άλλων ανεξάρτητων επαγγελματιών νομικών —όπως περιγράφονται στις σχετικές αξιολογήσεις του παραρτήματος 1 του συνοδευτικού εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Οι διαφορές στην εφαρμογή της εποπτείας βάσει κινδύνου σε ορισμένους τομείς στα κράτη μέλη, ιδίως όταν διενεργείται από αυτορρυθμιζόμενους φορείς, έχουν αντίκτυπο στην αποτελεσματική πρόληψη και στην ικανότητα εντοπισμού της κατάχρησης. Ο χαμηλός αριθμός αναφορών ύποπτων συναλλαγών ή δραστηριοτήτων από τις περισσότερες καθορισμένες μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και επαγγέλματα (DNFBP)[45] σε όλα τα κράτη μέλη δείχνει ότι οι υποψίες δεν εντοπίζονται και δεν αναφέρονται αποτελεσματικά.

Ο τομέας των ακινήτων είναι επίσης σημαντικά εκτεθειμένος σε κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και ιδιαίτερα ευάλωτος για τους σκοπούς του φορολογικού εγκλήματος. Σύμφωνα με μελέτη της Επιτροπής, εκτιμάται ότι 1,4 τρισ. EUR τηρούνται σε υπεράκτια ακίνητα από κατοίκους της ΕΕ[46]. Οι πολύπλοκες μέθοδοι χρηματοδότησης, η διαμεσολάβηση και η χρήση εταιρικών σχημάτων θέτουν προκλήσεις για τον προσδιορισμό των πραγματικών δικαιούχων. Σε μελέτες της FATF και της ομάδας Egmont υπάρχουν παραδείγματα της πολυπλοκότητας των συστημάτων που εφαρμόζονται για την απόκρυψη της πηγής κεφαλαίων[47].

Όπως δείχνουν οι εθνικές εκτιμήσεις των κινδύνων, οι πάροχοι υπηρεσιών ωφελούνται περισσότερο από δραστηριότητες ευαισθητοποίησης, κατάρτιση και ενισχυμένη εποπτεία.

2.1.4. Κοινά χαρακτηριστικά του χρηματοπιστωτικού και του μη χρηματοπιστωτικού τομέα (νομικές οντότητες και μορφώματα)

Η αδυναμία προσδιορισμού του πραγματικού δικαιούχου εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική απειλή για το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η ανωνυμία παραμένει κρίσιμο τρωτό σημείο του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς οι τράπεζες, οι ρυθμιστικές αρχές και οι αρχές επιβολής του νόμου δεν είναι σε θέση να εξακριβώσουν γρήγορα τους πραγματικούς ιδιοκτήτες των εταιρειών. Οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων διατρέχουν παρόμοιο κίνδυνο, καθώς η ταυτότητα των τελικών επενδυτών δεν είναι συνήθως διαφανής, και η χρήση συλλογικών λογαριασμών[48] περιπλέκει περαιτέρω την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διαμεσολαβητών.

Στον μη χρηματοπιστωτικό τομέα, οι εγκληματίες θεωρούν ιδιαίτερα σημαντικές τις νομικές οντότητες και τα νομικά μορφώματα λόγω της ικανότητάς τους να ενισχύουν την ανωνυμία και να αποκρύπτουν την ταυτότητα των πραγματικών δικαιούχων, καθώς και μέσο άσκησης των παράνομων δραστηριοτήτων τους, για παράδειγμα με τη διευκόλυνση της υλικοτεχνικής υποστήριξης ή τη μεταφορά παράνομων αγαθών.

---

[45] DNFBP σημαίνει «Designated Non-Financial Business and Professions». Ορισμένα είδη «μη χρηματοπιστωτικών» επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν προσδιοριστεί ως ευάλωτες στη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας λόγω της φύσης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους και των συναλλαγών με τις δραστηριότητες που ενδέχεται να διεξάγουν.

[46] Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, *Monitoring the amount of wealth hidden by individuals in international financial centres and impact of recent internationally agreed standards on tax transparency on the fight against tax evasion: final report* (Παρακολούθηση του όγκου του πλούτου που κρύβεται από άτομα σε διεθνή χρηματοπιστωτικά κέντρα και αντίκτυπος των πρόσφατων διεθνώς συμφωνημένων προτύπων στη φορολογική διαφάνεια σε σχέση με την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής: τελική έκδοση), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021:
https://data.europa.eu/doi/10.2778/291262

[47] Για παράδειγμα, FAFT και ομάδα Egmont, *Concealment of Beneficial Ownership* (Συγκάλυψη πραγματικών δικαιούχων), σ. 26, Ιούλιος 2018.

[48] Ένας συλλογικός λογαριασμός επιτρέπει τη διαχείριση συναλλαγών περισσότερων του ενός προσώπων, καθώς και την ανωνυμία των προσώπων στον λογαριασμό.

Επομένως, η διαφάνεια του πραγματικού δικαιούχου φαίνεται να αποτελεί κρίσιμο στοιχείο και στους δύο τομείς. Το κλειδί για την αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με την ανωνυμία έγκειται στις πρωτοβουλίες που εγκρίθηκαν τα τελευταία χρόνια σε παγκόσμιο επίπεδο και ιδίως στην ΕΕ, πρωτοπόρο στον τομέα αυτόν, για την ενίσχυση της διαφάνειας των επιχειρήσεων και την πρόληψη της κατάχρησής τους από εγκληματίες. Η δημιουργία μητρώων πραγματικών δικαιούχων[49] και η αύξηση της διαφάνειας των εταιρειών[50] αποτελούν λίγα μόνο παραδείγματα των συνεχιζόμενων προσπαθειών για την καταπολέμηση της χρήσης εικονικών εταιρειών. Εκτός από τη γνώση του ***ποιος*** ελέγχει πραγματικά μια επιχείρηση, η αποκάλυψη του ***τρόπου*** με τον οποίο ελέγχονται οι επιχειρήσεις οδηγεί σε ερευνητικές ενδείξεις και παρέχει στοιχεία για την αξιολόγηση των κινδύνων, ενισχύοντας τον έγκαιρο εντοπισμό των κινδύνων και επιτρέποντας την κατανόηση κρυφών τάσεων που δεν θα ήταν αντιληπτές με μια παραδοσιακή προσέγγιση.

2.1.5. Τομέας των τυχερών παιχνιδιών

Ο τομέας των τυχερών παιχνιδιών χαρακτηρίζεται από ταχεία οικονομική ανάπτυξη και τεχνολογική εξέλιξη, με ισχυρή ανάπτυξη του διαδικτυακού τομέα κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 και έπειτα από αυτή. Στο πλαίσιο αυτό, ορισμένες αρμόδιες αρχές ανέφεραν ότι οι κίνδυνοι που προκύπτουν από τα διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια έχουν αυξηθεί περαιτέρω μετά τη δημοσίευση της τελευταίας SNRA το 2019.

Για πρώτη φορά, στην αξιολόγηση αυτήν τα ανταλλάξιμα ψηφιακά κέρματα που χρησιμοποιούνται σε βιντεοπαιχνίδια εξομοιώνονται με κρυπτοστοιχεία[51]. Συνεπώς, η αξιολόγηση της απειλής τους θα πρέπει να ακολουθεί το ίδιο σύστημα.

Τα καζίνα, από την πλευρά τους, ενέχουν εγγενώς έκθεση σε υψηλό κίνδυνο, ωστόσο η συμπερίληψή τους στο πλαίσιο ΚΞΧ/ΧΤ από το 2005 έχει μετριάσει τους κινδύνους. Οι λαχειοφόρες αγορές και τα παιγνιομηχανήματα (εκτός καζίνο) παρουσιάζουν μέτριο επίπεδο κινδύνου ΞΧ/ΧΤ. Οι λαχειοφόρες αγορές έχουν αναπτύξει ορισμένο επίπεδο ελέγχων, ιδίως για την αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με τα υψηλά κέρδη. Το μπίνγκο σε επίγειες εγκαταστάσεις θεωρείται ότι ενέχει χαμηλού επιπέδου κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, λόγω των σχετικά χαμηλών διακυβευμάτων και κερδών που περιλαμβάνει.

2.1.6. Συγκέντρωση και μεταφορά χρηματικών ποσών μέσω μη κερδοσκοπικών οργανώσεων (στο εξής: ΜΚΟ)

Η παρούσα έκθεση καλύπτει τις κατηγορίες μη κερδοσκοπικών οργανώσεων που ορίζονται στη σύσταση της ομάδας χρηματοοικονομικής δράσης[52]. Αυτό το σενάριο κινδύνου αφορά τη συγκέντρωση και μεταφορά κεφαλαίων από ΜΚΟ εντός της εσωτερικής αγοράς, καθώς και τη συγκέντρωση κεφαλαίων για μεταφορά από και προς τρίτες χώρες.

---

[49] Μεταφορά του άρθρου 30 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 στο εθνικό δίκαιο.

[50] Οδηγία (ΕΕ) 2019/1151 όσον αφορά τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και διαδικασιών στον τομέα του εταιρικού δικαίου. Η Επιτροπή προετοιμάζει επίσης μια νέα πρωτοβουλία στο πλαίσιο του εταιρικού δικαίου με στόχο, μεταξύ άλλων, τη συμπερίληψη εκ των προτέρων ελέγχων σε εταιρείες σε όλα τα κράτη μέλη.

[51] Όσοι νομιμοποιούν τα έσοδα από παράνομες δραστηριότητες μπορούν να χρησιμοποιούν την ψηφιακή πώληση των εν λόγω κερμάτων με τον ίδιο τρόπο που χρησιμοποιούν τις φυσικές πωλήσεις. Τα παράνομα χρήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αγορά και, στη συνέχεια, την πώλησή τους, καθαρίζοντας μ' αυτόν τον τρόπο το βρόμικο χρήμα. Για παράδειγμα: https://archive-yaleglobal.yale.edu/content/money-laundering-video-games-financial-times

[52] «Νομικό πρόσωπο ή μηχανισμός ή οργάνωση που δραστηριοποιείται κατά κύριο λόγο στη συγκέντρωση ή τη διάθεση χρηματικών ποσών για σκοπούς ιδίως φιλανθρωπικούς, θρησκευτικούς, πολιτιστικούς, εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς ή σωματειακούς, ή για άλλα είδη αγαθοεργιών»: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/BPP-combating-abuse-non-profitorganisations.pdf

Η ανομοιογένεια του τομέα και των υποτομέων των ΜΚΟ αποτελεί πρόκληση για την αξιολόγηση των κινδύνων. Η φύση και το επίπεδο των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με τις πηγές χρηματοδότησης, τις μεθόδους και τους διαύλους εκταμίευσης, καθώς και τους δικαιούχους των κεφαλαίων. Οι ΜΚΟ που παρέχουν ανθρωπιστική βοήθεια τείνουν να δραστηριοποιούνται σε περιοχές συγκρούσεων ή κρίσεων, όπου ενίοτε ενδέχεται να υπάρχουν ένοπλες ομάδες ή άτομα που έχουν χαρακτηριστεί τρομοκράτες. Η ελαχιστοποίηση των κινδύνων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εκθέτει τις ΜΚΟ σε κίνδυνο οικονομικού αποκλεισμού και η δυσκολία πρόσβασης σε επίσημους τραπεζικούς διαύλους αυξάνει περαιτέρω τον κίνδυνο[53].

Οι ΜΚΟ έχουν συνειδητοποιήσει περισσότερο τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν, καθώς καταγράφεται αύξηση των επενδύσεων σε υπηρεσίες συμμόρφωσης και ελέγχου στις καθιερωμένες ΜΚΟ. Υπάρχει περιθώριο για μεγαλύτερη συνεργασία και προσέγγιση από τα κράτη μέλη στον χρηματοπιστωτικό τομέα, ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση των ΜΚΟ σε ρυθμιζόμενους διαύλους.

Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη διαθέτουν κάποια μορφή εποπτείας είτε μέσω των ρυθμιστικών φορέων των ΜΚΟ, των φορολογικών αρχών είτε άλλων τύπων εποπτικών αρχών. Οι διαδικασίες δέουσας επιμέλειας για την καταχώριση και την πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες έχουν καταστεί αυστηρότερες, καθιστώντας δυνητικά λιγότερο ελκυστικές τις ΜΚΟ για σκοπούς χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

2.1.7. Επαγγελματικός αθλητισμός

Όπως πολλές άλλες επιχειρήσεις, ο αθλητισμός έχει χρησιμοποιηθεί από εγκληματίες για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την άντληση παράνομου εισοδήματος. Το ποδόσφαιρο, το οποίο αποτελεί μακράν το πιο δημοφιλές άθλημα στον κόσμο, είναι προφανής υποψήφιος. Όπως και στον κόσμο της τέχνης, οι εγκληματίες στον κόσμο του αθλητισμού δεν έχουν πάντα ως κίνητρο το οικονομικό όφελος. Το κοινωνικό κύρος, η σύνδεση με διασημότητες και η προοπτική της επαφής με σημαίνουσες προσωπικότητες μπορεί επίσης να προσελκύσουν εγκληματικές επενδύσεις.

Η πανδημία COVID-19 είχε καταστροφικές επιπτώσεις στα οικονομικά των συλλόγων, με αποτέλεσμα διάφορες αυξανόμενες τάσεις που θα μπορούσαν να θέσουν τον τομέα σε μεγαλύτερο κίνδυνο. Λόγω ανεπαρκών πόρων και εκπαίδευσης, ο τομέας αυτός παραμένει ευάλωτος στη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και, σε πολύ μικρότερο βαθμό, στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Το νομικό πλαίσιο του ίδιου του τομέα έχει αυξήσει τους ελέγχους που εφαρμόζονται, ωστόσο το εν λόγω πλαίσιο από μόνο του είναι ανεπαρκές. Η διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα, από τις

[53] Όταν ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα αποφασίζει να αρνηθεί να συνάψει ή να διακόψει επιχειρηματικές σχέσεις με μεμονωμένους πελάτες ή κατηγορίες πελατών που συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, ή αποφασίζει να αρνηθεί τη διενέργεια συναλλαγών υψηλότερου κινδύνου ΞΧ/ΧΤ, αυτό αναφέρεται ως «ελαχιστοποίηση των κινδύνων». Σύμφωνα με τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών σχετικά με την «ελαχιστοποίηση των κινδύνων» (EBA/Op/2022/01), η ελαχιστοποίηση των κινδύνων μπορεί να αποτελεί νόμιμο εργαλείο διαχείρισης κινδύνων, αλλά μπορεί επίσης να αποτελεί ένδειξη αναποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνων ΞΧ/ΧΤ, με πιθανές σοβαρές συνέπειες. Η ΕΑΤ θεωρεί ότι οι ρυθμιστικές κατευθυντήριες γραμμές της σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ, εάν εφαρμοστούν σωστά, θα συμβάλλουν στην αποτροπή της αδικαιολόγητης ελαχιστοποίησης των κινδύνων:
https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2022/Opinion%20on%20de-risking%20%28EBA-Op-2022-01%29/1025705/EBA%20Opinion%20and%20annexed%20report%20on%20de-risking.pdf

μεταγραφές των παικτών έως το ιδιοκτησιακό καθεστώς των συλλόγων, είναι απαραίτητη για τη μείωση του επιπέδου κινδύνου του εν λόγω τομέα.

2.1.8. Ζώνες ελεύθερων συναλλαγών

Οι ζώνες ελεύθερων συναλλαγών θεωρείται ακόμα ότι παρουσιάζουν υψηλούς κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς προσφέρουν ορισμένα πλεονεκτήματα από τη σκοπιά των τελωνείων και της φορολογίας. Αυτό ενδέχεται να αυξήσει την πιθανότητα διευκόλυνσης βασικών αδικημάτων ή καταχρήσεων. Μολονότι οι κίνδυνοι που αξιολογήθηκαν ισχύουν για όλες τις ζώνες ελεύθερων συναλλαγών και, σε μικρότερο βαθμό, για τις αποθήκες τελωνειακής αποταμίευσης, επιτείνονται στην περίπτωση εμπορευμάτων υψηλής αξίας που βρίσκονται σε ελεύθερους λιμένες. Επισημαίνοντας την ταχεία ανάπτυξη της αγοράς έργων τέχνης υψηλής ποιότητας και τη φυσική επέκταση των αποθηκευτικών χώρων πολυτελείας, ένα έγγραφο έρευνας δείχνει ότι οι ελεύθεροι λιμένες πολυτελείας αναδεικνύονται ως νέοι παράγοντες στο παγκόσμιο σύστημα φοροαποφυγής και εγκληματικότητας[54].

Επιπλέον, οι ζώνες ελεύθερων συναλλαγών εξακολουθούν να εγκυμονούν κίνδυνο παράνομης απομίμησης/παραποίησης, καθώς παρέχουν τη δυνατότητα στους απομιμητές/παραποιητές να εισάγουν φορτία, να προσαρμόζουν ή άλλως να παραποιούν τα προϊόντα ή τα συναφή έγγραφα και, στη συνέχεια, να επανεξάγουν τα προϊόντα χωρίς παρέμβαση των τελωνειακών αρχών, ώστε να αποκρύπτονται η πραγματική καταγωγή και η φύση των εμπορευμάτων, καθώς και η ταυτότητα του αρχικού προμηθευτή.

Υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της ρύθμισης των ζωνών ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ. Η πρόταση κανονισμού της Επιτροπής σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, η οποία εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2021, αποσαφηνίζει το πεδίο εφαρμογής των καλυπτόμενων οντοτήτων[55]. Επί του παρόντος η Επιτροπή διεξάγει αξιολόγηση των ζωνών ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ. Μεταξύ άλλων αναλύσεων, στην παρούσα αξιολόγηση εκτιμώνται τα οφέλη και το κόστος των ζωνών ελεύθερων συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου ενδεχόμενης κατάχρησης, τόσο στον τελωνειακό όσο και στον φορολογικό τομέα.

2.1.9. Προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές

Τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές αποσκοπούν στην προσέλκυση επενδύσεων σε μια χώρα με τη χορήγηση δικαιωμάτων ιθαγένειας ή διαμονής με αντάλλαγμα προκαθορισμένες πληρωμές ή επενδύσεις στην οικεία χώρα. Τα συστήματα αυτά είναι ελκυστικά, καθώς διευκολύνουν τα ταξίδια και την επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κατάχρησης για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, του φορολογικού εγκλήματος και της διαφθοράς και μπορεί επίσης να εγκυμονούν κινδύνους για την ασφάλεια. Μια δεύτερη ιθαγένεια μπορεί να διευκολύνει τη διακίνηση παράνομων εσόδων και την απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων από τις αρμόδιες αρχές. Μπορεί επίσης να προκύψουν ανησυχίες σχετικά με την έλλειψη διαφάνειας και διακυβέρνησης των συστημάτων.

---

[54] https://www.taxobservatory.eu/repository/the-new-luxury-freeports-offshore-storage-tax-avoidance-and-invisible-art/

[55] Η πρόταση αποσκοπεί στη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των υπόχρεων οντοτήτων που εμπορεύονται και αποθηκεύουν έργα τέχνης σε αποθήκες τελωνειακής αποταμίευσης.

Τον Οκτώβριο του 2020 η Επιτροπή έλαβε μέτρα[56] όσον αφορά τα τρία κράτη μέλη που εφάρμοζαν προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές την περίοδο εκείνη, με βάση ανησυχίες ότι τα εν λόγω κράτη μέλη δεν εκπλήρωσαν τις υποχρεώσεις τους βάσει του δικαίου της ΕΕ όσον αφορά την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας[57] και την έννοια της ιθαγένειας της Ένωσης[58]. Η φύση της ιθαγένειας της ΕΕ και τα δικαιώματα που συνδέονται με αυτή συνεπάγονται ότι τα συστήματα αυτά δεν περιορίζονται στο κράτος μέλος που πολιτογραφεί έναν επενδυτή, αλλά επηρεάζουν όλα τα κράτη μέλη και την ΕΕ στο σύνολό της. Η Επιτροπή έχει δηλώσει ρητά ότι η χορήγηση ιθαγένειας και, κατ' επέκταση, της ενωσιακής ιθαγένειας, με αντάλλαγμα προκαθορισμένες πληρωμές ή επενδύσεις και χωρίς να υπάρχει πραγματικός δεσμός μεταξύ του οικείου κράτους μέλους και του επενδυτή, υπονομεύει την ακεραιότητα της ιθαγένειας της ΕΕ, καθώς και την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας[59].

Μόνον ένα κράτος μέλος εξακολουθεί να εφαρμόζει πρόγραμμα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές[60]. Η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία επί παραβάσει κατά του εν λόγω κράτους μέλους τον Απρίλιο του 2022[61].

Ωστόσο, 19 κράτη μέλη παρέχουν προγράμματα χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές.

Στην πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αναφέρεται ότι οι φορείς που συμμετέχουν για λογαριασμό υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο συστημάτων χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές θα θεωρούνται υπόχρεες οντότητες. Οι φορείς που συμμετέχουν σε προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές δεν περιλαμβάνονται στην πρόταση, δεδομένων των ανησυχιών της Επιτροπής σχετικά με την ασυμβατότητά τους με το δίκαιο της ΕΕ[62].

Οι κίνδυνοι των εν λόγω συστημάτων επισημάνθηκαν πρόσφατα στο πλαίσιο της ρωσικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας, καθώς οι υπήκοοι που υπόκεινται σε κυρώσεις ή υποστηρίζουν σημαντικά τον πόλεμο κατά της Ουκρανίας ενδέχεται να έχουν αποκτήσει την ιθαγένεια της ΕΕ ή άδειες διαμονής σε κράτη μέλη. Δεδομένου ότι τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές παραβιάζουν το δίκαιο της ΕΕ, η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να καταργήσουν αμέσως τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε

---

[56] Στις 20 Οκτωβρίου 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει κατά της Κύπρου και της Μάλτας, εκδίδοντας προειδοποιητικές επιστολές σχετικά με τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές που εφαρμόζουν. Η Επιτροπή απέστειλε επίσης επιστολή στη Βουλγαρία σχετικά με το οικείο πρόγραμμά χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές τον Οκτώβριο του 2020.

[57] Άρθρο 4 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

[58] Άρθρο 20 της ΣΛΕΕ.

[59] Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές στην Ευρωπαϊκή Ένωση» [COM(2019) 12 final της 23.1.2019].
https://ec.europa.eu/info/files/report-commission-european-parliament-council-european-economic-and-social-committee-and-committee-regions-investor-citizenship-and-residence-schemes-european-union_el

[60] Μάλτα. Ωστόσο, τον Μάρτιο του 2022 η Μάλτα ανέστειλε προσωρινά, μέχρι νεωτέρας, το πρόγραμμά της για τους Ρώσους και Λευκορώσους υπηκόους. Η Βουλγαρία κατάργησε τη χορήγηση ιθαγένειας μέσω επενδυτικού προγράμματος τον Μάρτιο του 2022, με έναρξη ισχύος τον Απρίλιο του 2022. Η Κύπρος ανέστειλε το οικείο πρόγραμμα χορήγησης ιθαγένειας για επενδύσεις το 2020 και ολοκλήρωσε τη διεκπεραίωση όλων των εκκρεμών αιτήσεων το 2021.

[61] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_22_2068

[62] Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας [COM(2021) 420 final της 20.7.2021].

επενδυτές. Κάλεσε επίσης τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι τα προγράμματα χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές υπόκεινται σε αυστηρούς ελέγχους[63].

Επιπλέον, στο πλαίσιο των μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση των κινδύνων των προγραμμάτων χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης, στις 27 Απριλίου 2022, πρόταση για την αναδιατύπωση της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες. Η πρόταση περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, κανόνες που εμποδίζουν τους επενδυτές τρίτων χωρών να αποκτήσουν καταχρηστικά το ενωσιακό καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος. Για τον σκοπό αυτόν, περιλαμβάνει διάταξη για την ενίσχυση των ελέγχων σχετικά με την προϋπόθεση της διαμονής, ιδίως όσον αφορά τις αιτήσεις για τη χορήγηση του ενωσιακού καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος που υποβάλλονται από πρόσωπα που κατέχουν και/ή κατείχαν άδεια διαμονής που χορηγείται βάσει κάθε είδους επένδυσης σε ένα κράτος μέλος.

3. ΜΕΤΡΑ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΥ

3.1. Μέτρα μετριασμού βάσει της 5ης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Η 5η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, για τη μεταφορά της οποίας στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών η προθεσμία έληξε τον Ιανουάριο του 2020[64], έχει εφοδιάσει την ΕΕ με εργαλεία που της επιτρέπουν να αποτρέπει αποτελεσματικότερα τη χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού της συστήματος για ΞΧ/ΧΤ, ιδίως μέσω:

- της βελτίωσης της διαφάνειας μέσω δημόσιων μητρώων πραγματικών δικαιούχων για τις εταιρείες και δημόσια διαθέσιμων μητρώων για τα εμπιστεύματα και άλλα νομικά μορφώματα·
- του περιορισμού της ανωνυμίας που προσφέρουν τα εικονικά νομίσματα, οι πάροχοι υπηρεσιών πορτοφολιού και οι προπληρωμένες κάρτες·
- της διεύρυνσης των κριτηρίων για την αξιολόγηση των χωρών υψηλού κινδύνου και της βελτίωσης των εγγυήσεων όσον αφορά τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές προς και από τις χώρες αυτές·
- της επιβολής στα κράτη μέλη υποχρέωσης να θεσπίσουν κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών ή συστήματα ανάκτησης δεδομένων·
- της βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών που είναι αρμόδιες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εν λόγω εποπτικών αρχών και με τις εποπτικές αρχές που είναι αρμόδιες για την προληπτική εποπτεία και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Τα μέτρα αυτά αναμένεται να συμβάλουν περαιτέρω στη μείωση των επιπέδων κινδύνου στους οικείους τομείς και προϊόντα. Η Επιτροπή εξετάζει τη συμμόρφωση με τις νέες διατάξεις και θα δημοσιεύσει έκθεση εφαρμογής το 2022.

[63] Σύσταση της Επιτροπής της 28.3.2022 για τη λήψη άμεσων μέτρων, στο πλαίσιο της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, σε σχέση με τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές και τα προγράμματα χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές [C(2022) 2028 final].

[64] Κατά τη στιγμή της εκπόνησης της παρούσας έκθεσης, όλα τα κράτη μέλη ανέφεραν πλήρη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο.

3.2. Μέτρα μετριασμού της ΕΕ που έχουν ήδη ληφθεί ή δρομολογηθεί

3.2.1. Νομοθετικά μέτρα

Τα περισσότερα νομοθετικά μέτρα που αναφέρονται στις δύο προηγούμενες SNRA έχουν ήδη εγκριθεί, και συγκεκριμένα:

- η 5η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες,
- ο νέος κανονισμός σχετικά με τους ελέγχους ρευστών διαθεσίμων[65],
- η οδηγία σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες[66],
- ο κανονισμός σχετικά με την είσοδο και την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών[67],
- η οδηγία για την πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές και άλλες πληροφορίες[68],
- η αναθεώρηση των κανονισμών για τις ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές[69],
- η έκδοση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/2177[70], η οποία τροποποιεί την οδηγία Φερεγγυότητα ΙΙ, την οδηγία MiFID II και την 4η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, και
- η θέσπιση της 5ης οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις[71], η οποία αίρει τα εμπόδια στη συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών που είναι αρμόδιες για την προληπτική εποπτεία και αυτών που είναι αρμόδιες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες / χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

[65] Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1672 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με τους ελέγχους ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Ένωση και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1889/2005 (ΕΕ L 284 της 12.11.2018, σ. 6).

[66] Οδηγία (ΕΕ) 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 284 της 12.11.2018, σ. 22).

[67] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/880 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με την είσοδο και την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 1).

[68] Οδηγία (ΕΕ) 2019/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τη θέσπιση κανόνων με σκοπό τη διευκόλυνση της χρήσης χρηματοοικονομικών και άλλων πληροφοριών για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη ορισμένων ποινικών αδικημάτων και την κατάργηση της απόφασης 2000/642/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 186 της 11.7.2019, σ. 122).

[69] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2175 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2019, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 για τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων), του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών), του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 600/2014 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011 σχετικά με τους δείκτες που χρησιμοποιούνται ως δείκτες αναφοράς σε χρηματοπιστωτικά μέσα και χρηματοπιστωτικές συμβάσεις ή για τη μέτρηση της απόδοσης επενδυτικών κεφαλαίων, και του κανονισμού (ΕΕ) 2015/847 περί στοιχείων που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 334 της 27.12.2019, σ. 1).

[70] Οδηγία (ΕΕ) 2019/2177 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2019, για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/138/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα ΙΙ), της οδηγίας 2014/65/ΕΕ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοοικονομικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 334 της 27.12.2019, σ. 155).

[71] Οδηγία (ΕΕ) 2019/878 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/36/ΕΕ όσον αφορά τις εξαιρούμενες οντότητες, τις χρηματοδοτικές εταιρείες συμμετοχών, τις μεικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών, τις αποδοχές, τα μέτρα και τις εξουσίες εποπτείας και τα μέτρα διατήρησης κεφαλαίου (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 150 της 7.6.2019, σ. 253).

3.2.2. Οι νομοθετικές προτάσεις

Όπως αναφέρεται στο τμήμα 1 («Εισαγωγή») ανωτέρω, στις 20 Ιουλίου 2021 η Επιτροπή παρουσίασε δέσμη τεσσάρων νομοθετικών προτάσεων για την ενίσχυση των διατάξεων ΚΞΧ/ΧΤ της ΕΕ:

- κανονισμό για τη σύσταση νέας αρχής ΚΞΧ/ΧΤ της ΕΕ (στο εξής: κανονισμός AMLA)[72]·
- κανονισμό για την ΚΞΧ/ΧΤ που περιλαμβάνει άμεσα εφαρμοστέους κανόνες σε τομείς όπως η δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη και η πραγματική κυριότητα (στο εξής: κανονισμός ΚΞΧ/ΧΤ)[73]·
- έκτη οδηγία για την ΚΞΧ/ΧΤ (στο εξής: οδηγία AML6), η οποία αντικαθιστά την υφιστάμενη οδηγία (ΕΕ) 2015/849 (η τέταρτη AMLD, όπως τροποποιήθηκε με την πέμπτη AMLD) και περιέχει διατάξεις που θα μεταφερθούν στο εθνικό δίκαιο, όπως κανόνες για τις εθνικές εποπτικές αρχές και τις ΜΧΠ στα κράτη μέλη[74]· και
- αναθεώρηση του κανονισμού του 2015 για τις μεταφορές χρηματικών ποσών με σκοπό τον εντοπισμό των μεταφορών κρυπτοστοιχείων [κανονισμός (ΕΕ) 2015/847] (στο εξής: κανονισμός για τις μεταφορές χρηματικών ποσών)[75].

Ο προτεινόμενος κανονισμός για την ΚΞΧ/ΧΤ θα αποτελέσει το κεντρικό στοιχείο αυτού που συνήθως αναφέρεται ως «ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων» της ΕΕ για την ΚΞΧ/ΧΤ. Θα αντικαταστήσει τους ελάχιστους κανόνες των οδηγιών της ΕΕ για την ΚΞΧ που ισχύουν επί του παρόντος με λεπτομερείς και άμεσα εφαρμοστέες διατάξεις. Τα κύρια ζητήματα που πραγματεύεται η πρόταση είναι τα εξής: οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στις οντότητες που υποχρεούνται να προλαμβάνουν τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (στο εξής: υπόχρεες οντότητες)· η διαφάνεια των πληροφοριών σχετικά με τα πρόσωπα που κατέχουν ή ελέγχουν τους πελάτες των εν λόγω οντοτήτων· και η κατάχρηση ανώνυμων μέσων (όπως τα κρυπτοστοιχεία). Επομένως, ο κανονισμός θα επεκτείνει τον κατάλογο των υπόχρεων οντοτήτων ώστε να συμπεριλάβει όλους τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων —όπως συνιστά η ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης (FATF)— και θα εξορθολογίσει τις απαιτήσεις σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους σε ολόκληρη την ΕΕ. Θα περιορίσει επίσης τις συναλλαγές σε μετρητά, θέτοντας το ποσό των 10 000 EUR ως ανώτατο όριο για την αποδοχή ή την πραγματοποίηση πληρωμών σε μετρητά από πρόσωπα που εμπορεύονται αγαθά ή παρέχουν υπηρεσίες. Επιπλέον, θα εναρμονίσει την προσέγγιση της ΕΕ έναντι τρίτων χωρών με στρατηγικές ανεπάρκειες στα οικεία συστήματα ΚΞΧ/ΧΤ.

Η Επιτροπή πρότεινε να ανατεθούν στην αρχή ΚΞΧ/ΧΤ άμεσες εποπτικές εξουσίες, θα πρέπει δε να λειτουργεί το 2024. Η αρχή θα πρέπει να αρχίσει να ασκεί τις εποπτικές της εξουσίες μόλις μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο η οδηγία AML6 και αρχίσουν να εφαρμόζονται οι νέοι κανόνες.

---

[72] Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τη σύσταση της Αρχής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010, (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 [COM(2021) 421 final].

[73] Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας [COM(2021) 420 final].

[74] Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τους μηχανισμούς που πρέπει να συγκροτήσουν τα κράτη μέλη για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και για την κατάργηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 [COM(2021) 423 final].

[75] Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ περί στοιχείων που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών και ορισμένων κρυπτοστοιχείων (αναδιατύπωση)[COM(2021) 422 final].

Η δέσμη νομοθετικών μέτρων συζητείται επί του παρόντος από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, και η Επιτροπή ευελπιστεί για ταχεία νομοθετική διαδικασία.

3.2.3. Περαιτέρω υποστηρικτικά μέτρα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεχίζει τις εργασίες της σχετικά με τα εξής:

- **Βελτίωση της συλλογής στατιστικών στοιχείων.** Από τον Ιανουάριο του 2020 η Επιτροπή υποχρεούται, σύμφωνα με το άρθρο 44 της AMLD, να συλλέγει και στη συνέχεια να υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με εθνικές στατιστικές για θέματα που άπτονται της αποτελεσματικότητας των συστημάτων των κρατών μελών για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Πρέπει επίσης να αναπτυχθεί μεθοδολογία για τη συλλογή και την εκτίμηση του ύψους της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- **Επιμόρφωση των επαγγελματιών που ασκούν δραστηριότητες οι οποίες καλύπτονται από το νομικό απόρρητο**. Η Επιτροπή παρέχει καθοδήγηση και πρακτικές γνώσεις που θα βοηθούν τους εν λόγω επαγγελματίες να εντοπίζουν τις πράξεις που μπορεί να συνδέονται με δραστηριότητες ΞΧ/ΧΤ και θα τους καθοδηγούν στον δέοντα τρόπο αντίδρασής τους σε τέτοιες περιπτώσεις. Σχετικό χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο επιμόρφωσης δικηγόρων έχει πραγματοποιηθεί μεταξύ 2020 και 2022[76].
- **Ευαισθητοποίηση του κοινού** για τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ.
- **Περαιτέρω παρακολούθηση του προβλήματος της παραχάραξης νομισμάτων και των πιθανών σχέσεων μεταξύ παραχάραξης και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.** Το πρόγραμμα Pericles IV[77] χρηματοδοτεί ανταλλαγές προσωπικού, σεμινάρια, προγράμματα κατάρτισης και μελέτες για διωκτικές και δικαστικές αρχές, τράπεζες και άλλους παράγοντες που εμπλέκονται στην καταστολή της παραχάραξης και κιβδηλείας του ευρώ. Οι δράσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν στη ζώνη του ευρώ, σε χώρες της ΕΕ εκτός της ζώνης του ευρώ και σε τρίτες χώρες.

4. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Κατόπιν εκτίμησης των κινδύνων υπό το πρίσμα του επικαιροποιημένου νομικού πλαισίου και των προτάσεων που παρουσιάζονται στην οικεία δέσμη νομοθετικών μέτρων, η Επιτροπή θεωρεί ότι θα πρέπει να ληφθεί μια σειρά μέτρων μετριασμού σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών, λαμβανομένων υπόψη:

- των επιπέδων κινδύνου ΞΧ/ΧΤ·
- της ανάγκης να αναληφθεί δράση σε επίπεδο ΕΕ ή να συσταθεί στα κράτη μέλη να αναλάβουν δράση (επικουρικότητα)·
- της ανάγκης λήψης κανονιστικών ή μη κανονιστικών μέτρων (αναλογικότητα)· και
- του αντικτύπου στην ιδιωτικότητα και στα θεμελιώδη δικαιώματα.

Επιπλέον, η Επιτροπή έλαβε υπόψη την ανάγκη αποφυγής καταχρήσεων ή παρερμηνειών των συστάσεών της που θα είχαν ως αποτέλεσμα την ελαχιστοποίηση των

[76] Τα εγχειρίδια κατάρτισης διατίθενται εδώ: https://ec.europa.eu/info/publications/aml-CFT-lawyers-training-manuals_el

[77] https://economy-finance.ec.europa.eu/euro/anti-counterfeiting/pericles-iv-programme_el

κινδύνων, δηλαδή: τον αποκλεισμό ολόκληρων κατηγοριών πελατών και τη διακοπή σχέσεων με πελάτες, χωρίς να έχει ληφθεί πλήρως και δεόντως υπόψη το επίπεδο των κινδύνων στον εκάστοτε επιμέρους τομέα. Αυτό μπορεί να στερήσει στους πελάτες την πρόσβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Όπως επισημαίνει η ΕΑΤ, η ελαχιστοποίηση των κινδύνων μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να αποτελεί νόμιμο εργαλείο διαχείρισης κινδύνων, αλλά μπορεί επίσης να αποτελεί ένδειξη αναποτελεσματικής διαχείρισης του κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, με σοβαρές συνέπειες[78].

Επομένως, στις ενότητες που ακολουθούν διατυπώνονται συστάσεις τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, ενώ παράλληλα δίνεται συνέχεια στην πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων που διατυπώθηκαν σε προηγούμενες SNRA.

4.1. Συστάσεις προς τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές (ΕΕΑ)

4.1.1. «Το αίτημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για γνωμοδότηση σχετικά με τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής και του διατακτικού κανονισμού που θα εκδοθεί στον τομέα της πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας»

Τον Μάρτιο του 2020 οι υπηρεσίες της Επιτροπής ζήτησαν γνωμοδότηση από την ΕΑΤ σχετικά με τους τομείς στους οποίους θα μπορούσαν να ενισχυθούν οι κανόνες ΚΞΧ/ΧΤ. Η ΕΑΤ υπέβαλε τη γνώμη της στις 10 Σεπτεμβρίου 2020[79].

Η ΕΑΤ συνέστησε στην Επιτροπή να προτείνει την εναρμόνιση πτυχών του ισχύοντος πλαισίου ΚΞΧ/ΧΤ της ΕΕ, όπου η απόκλιση των εθνικών κανόνων είχε σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο, όπως τα μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου, οι αξιολογήσεις των εποπτικών κινδύνων, η συνεργασία και η επιβολή. Η ΕΑΤ πρότεινε επίσης στην ΕΕ να ενισχύσει πτυχές του νομικού της πλαισίου όπου εντοπίζονται τρωτά σημεία, ιδίως όσον αφορά τις εξουσίες των εποπτικών αρχών ΚΞΧ/ΧΤ και τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων.

Η ΕΑΤ συνέστησε να διευρυνθεί και να αποσαφηνιστεί ο κατάλογος των υπόχρεων οντοτήτων, ιδίως όσον αφορά τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων, τις επιχειρήσεις επενδύσεων και τα επενδυτικά κεφάλαια. Πρότεινε επίσης την αποσαφήνιση των διατάξεων της τομεακής νομοθεσίας για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (ιδίως τις υπηρεσίες πληρωμών, τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων) για να διασφαλιστεί ότι είναι συμβατές με τους στόχους ΚΞΧ/ΧΤ της ΕΕ.

Οι συστάσεις αυτές ενσωματώθηκαν σε όλες τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής.

[78] Τον Μάρτιο του 2021 η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) δημοσίευσε τρία ρυθμιστικά μέσα για την αντιμετώπιση των πρακτικών ελαχιστοποίησης των κινδύνων με βάση τα στοιχεία που συγκέντρωσε στην οικεία πρόσκληση υποβολής παρατηρήσεων: https://www.eba.europa.eu/eba-takes-steps-address-%E2%80%98de-risking%E2%80%99-practices

[79] Γνώμη της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών σχετικά με το μελλοντικό πλαίσιο ΚΞΧ/ΧΤ στην ΕΕ, EBA/OP/2020/14: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2020/931092/Opinion%20on%20the%20future%20AML%20CFT%20framework%20in%20the%20EU.pdf

4.1.2. Συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις της υπερεθνικής εκτίμησης των κινδύνων του 2019

Στην έκθεση του 2019, η Επιτροπή συνέστησε στις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές:

- *να παράσχουν επικαιροποιημένες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση, ώστε να αποσαφηνιστούν περαιτέρω οι προσδοκίες ως προς τα καθήκοντα των υπευθύνων συμμόρφωσης στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.*

Κατόπιν αυτού, η ΕΑΤ εκπόνησε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον ρόλο και τις αρμοδιότητες του υπευθύνου συμμόρφωσης για θέματα ΚΞΧ/ΧΤ[80]. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές προσδιορίζουν τον ρόλο, τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των υπευθύνων συμμόρφωσης για θέματα ΚΞΧ/ΧΤ και του διοικητικού οργάνου, καθώς και τον τρόπο αλληλεπίδρασής τους, μεταξύ άλλων σε επίπεδο ομίλου. Εφαρμόζονται σε όλους τους φορείς του χρηματοπιστωτικού τομέα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας AML.

4.2. Συστάσεις προς τις μη χρηματοπιστωτικές εποπτικές αρχές

Από την αξιολόγηση αυτή διαπιστώθηκε ότι οι απειλές και τα τρωτά σημεία που είχαν εντοπιστεί προηγουμένως στον μη χρηματοπιστωτικό τομέα εξακολουθούν να ισχύουν σε μεγάλο βαθμό. Συνεπώς, η Επιτροπή επαναλαμβάνει τις συστάσεις της προηγούμενης SNRA σχετικά με τους αυτορρυθμιζόμενους φορείς, ιδίως για αύξηση του αριθμού των θεματικών επιθεωρήσεων και των αναφορών, και για συνέχιση της διοργάνωσης δράσεων επιμόρφωσης με σκοπό να επιτευχθεί καλύτερη κατανόηση των κινδύνων και των υποχρεώσεων συμμόρφωσης που επιβάλλουν οι κανόνες για την ΚΞΧ/ΧΤ.

4.3. Συστάσεις προς τα κράτη μέλη (εθνικές αρχές και/ή εθνικές εποπτικές αρχές)

4.3.1. Συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις της υπερεθνικής εκτίμησης των κινδύνων του 2019

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, εάν κράτη μέλη αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν κάποια από τις συστάσεις, θα πρέπει να ενημερώσουν σχετικά την Επιτροπή και να αιτιολογήσουν αυτήν τους την απόφαση («συμμόρφωση ή αιτιολόγηση»). Μέχρι σήμερα κανένα κράτος μέλος δεν έχει υποβάλει τέτοια κοινοποίηση στην Επιτροπή όσον αφορά τις συστάσεις του 2019.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι νόμιμες υποχρεώσεις της 5ης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες υπερκεράζουν, εν όλω ή εν μέρει, προηγούμενες συστάσεις, ιδίως όσον αφορά την αύξηση της διαφάνειας ως προς τους πραγματικούς δικαιούχους, τη μείωση των κατώτατων ορίων για τη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη σε ορισμένους τομείς ή την επέκταση του καταλόγου των υπόχρεων οντοτήτων.

Στην ενότητα που ακολουθεί αναλύονται διάφορες πτυχές θεμελιώδους σημασίας για τις συστάσεις της Επιτροπής.

(1) Εύρος των εθνικών εκτιμήσεων των κινδύνων

[80] https://www.eba.europa.eu/eba-publishes-guidelines-role-and-responsibilities-amlcft-compliance-officer

Οι προηγούμενες εκθέσεις προσδιόρισαν τις επιχειρήσεις έντασης μετρητών και τις πληρωμές σε μετρητά, τον τομέα των ΜΚΟ και τα προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος ως τομείς τους οποίους τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη στις εθνικές τους εκτιμήσεις των κινδύνων και για τους οποίους θα πρέπει να θεσπίσουν κατάλληλα μέτρα μετριασμού.

Για τη διαδικασία αυτήν, η Επιτροπή έχει λάβει μέχρι σήμερα τις πιο πρόσφατες εθνικές εκτιμήσεις των κινδύνων από 25 κράτη μέλη[81]. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη παροτρύνονται να τις υποβάλουν επειγόντως σύμφωνα με τη σύσταση αυτήν.

Η παρούσα έκθεση υπενθυμίζει στις εθνικές αρχές την υποχρέωσή τους να επικαιροποιούν την εκτίμηση των κινδύνων που διενεργούν. Η παρούσα έκθεση διατηρεί επίσης τη σύσταση του 2019 και καλεί όλα τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι οι **εθνικές τους εκτιμήσεις των κινδύνων** καλύπτουν τους κινδύνους που συνδέονται με τα προαναφερόμενα προϊόντα και τομείς και να θεσπίσουν κατάλληλα μέτρα μετριασμού.

(2) Πραγματικοί δικαιούχοι

Ένα υψηλό επίπεδο διαφάνειας των πληροφοριών για τους πραγματικούς δικαιούχους είναι ζωτικής σημασίας για την καταπολέμηση της κατάχρησης των νομικών οντοτήτων. Η δημόσια πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες επιτρέπει μεγαλύτερο έλεγχο των πληροφοριών από την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένου του Τύπου και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, και συμβάλλει στη διατήρηση της εμπιστοσύνης στην ακεραιότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η εμπιστοσύνη στις χρηματοπιστωτικές αγορές από τους επενδυτές και το ευρύ κοινό εξαρτάται εν μέρει από την ύπαρξη ακριβούς καθεστώτος γνωστοποίησης που παρέχει διαφάνεια στις δομές του πραγματικού δικαιούχου και του ελέγχου των εταιρειών.

Γι' αυτούς τους λόγους, η έκθεση του 2019 διατήρησε τη σύσταση του 2017 προς τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους νομικών οντοτήτων και νομικών μορφωμάτων είναι επαρκείς, ακριβείς και ενημερωμένες. Ιδίως, συνιστούσε στα κράτη μέλη να αναπτύξουν μέσα για να διασφαλίσουν ότι εξακριβώνεται η ταυτότητα του πραγματικού δικαιούχου κατά την εφαρμογή των μέτρων δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και να διασφαλίσουν ότι οι τομείς που εκτίθενται περισσότερο σε κινδύνους από αδιαφανή συστήματα κάλυψης των πραγματικών δικαιούχων υπόκεινται σε αποτελεσματική παρακολούθηση και εποπτεία.

Όσο τα δημόσια μητρώα δεν εφαρμόζονται πλήρως και συνεχίζουν να υπάρχουν δυσκολίες σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, η ροή βρόμικου χρήματος παραμένει πραγματικός κίνδυνος για την ΕΕ στο σύνολό της. Συνεπώς, η παρούσα έκθεση διατηρεί τη σύσταση του 2019 και παροτρύνει τα κράτη μέλη να **εφαρμόσουν πλήρως** τις διατάξεις της οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες σχετικά με τα μητρώα πραγματικών δικαιούχων.

Επί του παρόντος η Επιτροπή αξιολογεί την εφαρμογή των εθνικών μητρώων πραγματικών δικαιούχων μέσω ειδικών ερωτηματολογίων στο πλαίσιο της οριζόντιας

[81] Η Πορτογαλία και η Ρουμανία δεν έχουν αποστείλει ακόμη τις εθνικές τους εκτιμήσεις των κινδύνων στην Επιτροπή. Εθνικές εκτιμήσεις των κινδύνων ελήφθησαν επίσης από την Ισλανδία και τη Νορβηγία.

αξιολόγησης που διενεργεί για την εφαρμογή της AMLD5 και παρακολουθεί προσεκτικά τις εξελίξεις αυτού του βασικού στοιχείου του νομικού πλαισίου ΚΞΧ/ΧΤ της ΕΕ[82].

Επιπλέον, λόγω της ρωσικής επίθεσης στην Ουκρανία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέψουν, στο μέτρο του δυνατού, τη θέσπιση των μέτρων που προτείνονται στη δέσμη μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα μητρώα πραγματικών δικαιούχων περιέχουν πλήρη στοιχεία.

(3) Δέοντες πόροι για τις εποπτικές αρχές ΚΞΧ/ΧΤ και τις ΜΧΠ

Το άρθρο 32 της AMLD απαιτεί από τα κράτη μέλη να παρέχουν στις ΜΧΠ τους επαρκείς οικονομικούς, ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους προκειμένου να είναι σε θέση να φέρουν εις πέρας τα καθήκοντά τους. Ωστόσο, η έκθεση για την αξιολόγηση των πρόσφατων υποθέσεων εικαζόμενης νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με την εμπλοκή πιστωτικών ιδρυμάτων της ΕΕ έχει ήδη δείξει ότι πολλές εποπτικές αρχές ήταν υποστελεχωμένες σε κρίσιμο βαθμό. Η έλλειψη αυτή έχει επίσης επισημανθεί στην έκθεση της ΕΑΤ σχετικά με τους κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που επηρεάζουν τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ[83].

Η παρούσα έκθεση διατηρεί τη σύσταση προς τα κράτη μέλη να εντείνουν περαιτέρω τις προσπάθειές τους στον τομέα αυτόν και να καταδείξουν ότι οι εποπτικές αρχές που είναι αρμόδιες για την ΚΞΧ/ΧΤ μπορούν να **επιτελούν πλήρως τα καθήκοντά τους.**

(4) Αύξηση των επιτόπιων επιθεωρήσεων από τις εποπτικές αρχές

Η έκθεση του 2019 διατήρησε τη σύσταση του 2017 προς τα κράτη μέλη να διενεργούν επαρκή αριθμό επιτόπιων επιθεωρήσεων τόσο στον χρηματοπιστωτικό όσο και στον μη χρηματοπιστωτικό τομέα.

Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Αρκετά ανέφεραν στις εθνικές τους εκτιμήσεις των κινδύνων ότι διενεργούν τακτικές θεματικές εποπτικές επιθεωρήσεις, ενώ άλλα ανέφεραν ότι διενεργούν γενική εκτίμηση των κινδύνων.

Όσον αφορά τον χρηματοπιστωτικό τομέα, οι ΜΧΠ, οι εποπτικές αρχές και άλλες αρμόδιες αρχές για την ΚΞΧ/ΧΤ θα πρέπει να συνεχίσουν να διενεργούν **επιτόπιες επιθεωρήσεις** που είναι ανάλογες, από άποψη συχνότητας και έντασης, προς τους εντοπισθέντες κινδύνους ΞΧ/ΧΤ. Οι εν λόγω επιθεωρήσεις πρέπει να εστιάζονται σε συγκεκριμένους επιχειρησιακούς κινδύνους ΞΧ/ΧΤ, αναλόγως των ειδικότερων τρωτών σημείων του εκάστοτε προϊόντος ή υπηρεσίας. Συγκεκριμένα:

- Η γνώμη της ΕΑΤ σχετικά με τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ δείχνει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν τη μεγαλύτερη κάλυψη όσον αφορά τις εποπτικές δραστηριότητες. Σύμφωνα με την παρούσα έκθεση, θεωρείται επίσης αναγκαίο οι αρμόδιες αρχές να παρακολουθούν στενά τη διαχείριση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ από τα πιστωτικά ιδρύματα και, εάν είναι απαραίτητο, να εντείνουν τις εποπτικές τους

[82] Τον Σεπτέμβριο του 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε έκθεση στην οποία αξιολογείται αν τα κράτη μέλη έχουν προσδιορίσει και υπαγάγει δεόντως στις υποχρεώσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 όλα τα εμπιστεύματα και τα παρόμοια νομικά μορφώματα που διέπονται από το δίκαιό τους: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0560

[83] Βλ. σ. 19-20 της γνώμης.

προσπάθειες με ενεργητικότερη εποπτεία των επιχειρήσεων που παρουσιάζουν τους σημαντικότερους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ.

- Οι έλεγχοι στον τομέα των ιδρυμάτων πληρωμών, τα οποία παρουσιάζουν σημαντικούς εγγενείς κινδύνους, εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται ως ανεπαρκείς ή πολύ ανεπαρκείς[84]. Η παρούσα έκθεση, σύμφωνα με τη γνώμη της ΕΑΤ, περιλαμβάνει τη σύσταση για ενισχυμένη επιτόπια εποπτεία του τομέα.
- Όσον αφορά τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, ενδέχεται να μην είναι απαραίτητες σε κάθε περίπτωση πλήρεις επιτόπιες επιθεωρήσεις. Αντ' αυτού, για παράδειγμα, συνιστάται η διενέργεια επιτόπιων θεματικών επανεξετάσεων για τη διασφάλιση επαρκούς εποπτικής κάλυψης ενός επαρκώς μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων.
- Οι επιχειρήσεις επενδύσεων είναι επίσης ένας τομέας για τον οποίο αρκετές αρχές ανέφεραν ότι δεν διενήργησαν καμία μη επιτόπια / επιτόπια επιθεώρηση κατά την υπό εξέταση περίοδο. Επομένως, θα πρέπει να εξεταστεί αν πρέπει να αυξηθεί το ποσοστό των επιθεωρήσεων που διενεργούνται επιτόπου με βάση τους εντοπισθέντες κινδύνους.

Όσον αφορά τον μη χρηματοπιστωτικό τομέα, η παρούσα έκθεση καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι οι ΜΧΠ τους, οι εποπτικές αρχές (όπου υπάρχουν) και άλλες αρμόδιες αρχές ΚΞΧ/ΧΤ διενεργούν επαρκείς **αιφνίδιους επιτόπιους ελέγχους**, ιδίως των εμπόρων αγαθών υψηλής αξίας, των επαγγελματιών του τομέα των ακινήτων και των εμπόρων αντικών.

(5) ΜΧΠ, εποπτικές αρχές και άλλες αρμόδιες αρχές ΚΞΧ/ΧΤ για τη διενέργεια θεματικών επιθεωρήσεων

Οι προηγούμενες εκθέσεις συνιστούσαν στις εποπτικές αρχές να κατανοήσουν καλύτερα τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ στους οποίους εκτίθεται κάθε συγκεκριμένο επιμέρους τμήμα της εκάστοτε επιχείρησης. Από τις πληροφορίες που έλαβε η Επιτροπή προκύπτει ότι αυτό συνέβη μόνο μέχρι ένα σημείο. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι σε ορισμένους τομείς (π.χ.: έργα τέχνης και αντίκες) δεν υπάρχουν ειδικές εποπτικές αρχές.

Στον τομέα των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος, συνιστάται στις αρμόδιες αρχές να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις θεματικές επιθεωρήσεις για καλύτερη κατανόηση των κινδύνων και της ποιότητας των προσπαθειών μετριασμού των κινδύνων στον τομέα.

Η παρούσα έκθεση διατηρεί τη σύσταση να διασφαλίσουν περαιτέρω τα κράτη μέλη ότι οι ΜΧΠ, οι εποπτικές αρχές (όπου υπάρχουν) και άλλες αρμόδιες αρχές ΚΞΧ/ΧΤ διενεργούν **θεματικές επιθεωρήσεις.**

(6) Ευρύτερος κατάλογος υπόχρεων οντοτήτων

Η 5η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες επέκτεινε το πεδίο εφαρμογής του συστήματος ΚΞΧ/ΧΤ: σε εταιρείες παραστατικού νομίσματος και κρυπτοστοιχείων, καθώς και σε παρόχους υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών· στους εμπόρους έργων τέχνης (όταν η αξία των συναλλαγών ή των σειρών συνδεδεμένων συναλλαγών ανέρχεται σε 10 000 EUR και άνω)· σε όσους παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες σε ελεγκτές, εξωτερικούς λογιστές και φορολογικούς συμβούλους ως κύρια επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητα· σε μεσίτες ακινήτων που ενεργούν ως διαμεσολαβητές στην εκμίσθωση ακινήτων, όταν το μηνιαίο μίσθωμα αντιστοιχεί σε ποσό ίσο ή μεγαλύτερο από

[84] Όπως αναφέρεται στη γνώμη της ΕΑΤ στο τμήμα 4.2.2 «Ποιότητα των ελέγχων».

10 000 EUR. Από την επανεξέταση των εθνικών εκτιμήσεων των κινδύνων και της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο που πραγματοποιήθηκε από τα περισσότερα κράτη μέλη προκύπτει ότι τις περισσότερες φορές το εν λόγω μέτρο μετριασμού εφαρμόστηκε.

Η παρούσα έκθεση διατηρεί τη σύσταση να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στους **επαγγελματίες που διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο:** μεσίτες ακινήτων, έμποροι έργων τέχνης και αντικών και συγκεκριμένοι έμποροι αγαθών μεγάλης αξίας, αν δέχονται πληρωμές σε μετρητά που υπερβαίνουν ορισμένο όριο· πλατφόρμες ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων και πάροχοι υπηρεσιών πορτοφολιού.

(7) Κατάλληλο επίπεδο δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη για τις περιστασιακές συναλλαγές

Στην πρόταση κανονισμού ΚΞΧ/ΧΤ, η Επιτροπή προτείνει να μην απαιτείται από τις υπόχρεες οντότητες να εφαρμόζουν μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τους πελάτες που εκτελούν περιστασιακές ή συνδεδεμένες συναλλαγές κάτω από ορισμένη αξία, εκτός εάν υπάρχουν υπόνοιες για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Παρότι για τις περισσότερες **περιστασιακές συναλλαγές** ισχύει ανώτατο όριο 10 000 EUR, οι υπόχρεες οντότητες οι οποίες δραστηριοποιούνται σε τομείς ή διενεργούν συναλλαγές που παρουσιάζουν υψηλότερο κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας θα πρέπει να υποχρεούνται να ασκούν δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη για συναλλαγές με χαμηλότερο όριο.

Συνεπώς, η παρούσα έκθεση διατηρεί τη σύσταση του 2019 προς τα κράτη μέλη να θεσπίσουν κριτήρια που θα διασφαλίζουν ότι οι κανόνες δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη που είναι εφαρμοστέοι στις περιπτώσεις **σύναψης επιχειρηματικής σχέσης** δεν θα παρακάμπτονται.

(8) Κατάλληλο επίπεδο δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη για τις υπηρεσίες ασφαλούς φύλαξης και τις παρόμοιες υπηρεσίες

Δεδομένης της αυξανόμενης τάσης που διαπιστώθηκε όσον αφορά τη χρήση των εν λόγω υπηρεσιών από εγκληματικές οργανώσεις για την απόκρυψη των προϊόντων εγκλήματος, η παρούσα έκθεση διατηρεί τη σύσταση προς τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν κατάλληλο επίπεδο **δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη** για τις υπηρεσίες ασφαλούς φύλαξης και τις παρόμοιες υπηρεσίες.

(9) Τακτική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των υπόχρεων οντοτήτων

Οι προηγούμενες εκθέσεις συνιστούσαν ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των υπόχρεων οντοτήτων για να καταστεί απλούστερος ο εντοπισμός των ύποπτων συναλλαγών και να αυξηθεί ο αριθμός και η ποιότητα των αναφορών ύποπτων συναλλαγών, καθώς και να παρασχεθούν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους κινδύνους, τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και τις απαιτήσεις υποβολής αναφορών. Αρκετοί τομείς εξακολουθούν να τονίζουν την έλλειψη ανάδρασης σχετικά με τις οικείες αναφορές ύποπτων συναλλαγών ως πρόβλημα, ιδίως: οι τομείς των τυχερών παιχνιδιών, των φορολογικών συμβούλων, των ελεγκτών, των εξωτερικών λογιστών, των συμβολαιογράφων και άλλων ελεύθερων επαγγελματιών νομικών, και των υπηρεσιών μεταφοράς χρημάτων ή αξιών.

Η παρούσα έκθεση συνιστά **στενή και συνεχή συνεργασία** μεταξύ των αρμόδιων αρχών ΚΞΧ/ΧΤ, των ΜΧΠ, των αρχών επιβολής του νόμου και του ιδιωτικού τομέα. Σε ορισμένα κράτη μέλη έχουν θεσπιστεί συμπράξεις δημόσιου–ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών, καθώς και τη συμβολή στη βελτίωση της αναφοράς ύποπτων συναλλαγών. Ορισμένες ΣΔΙΤ περιλαμβάνουν επίσης την ανταλλαγή πληροφοριών τακτικού χαρακτήρα με σκοπό την υποστήριξη ερευνών σε εξέλιξη από τις αρχές επιβολής του νόμου. Μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών, οι υπόχρεες οντότητες μπορούν να προσαρμόζουν περαιτέρω τα οικεία συστήματα παρακολούθησης ώστε να αντικατοπτρίζουν νέες τυπολογίες και κινδύνους.

(10) Ειδική και συνεχής επιμόρφωση για τις υπόχρεες οντότητες

Τα περισσότερα κράτη μέλη αναφέρουν ότι έχει παρασχεθεί επιμόρφωση σύμφωνα με τις συστάσεις και ότι έχουν εκδοθεί κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις υποχρεώσεις ΚΞΧ/ΧΤ για διάφορους τομείς.

Η παρούσα έκθεση διατηρεί τη σύσταση για παροχή **επιπλέον εκπαίδευσης,** ιδίως όσον αφορά τις υπόχρεες οντότητες που διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο, όπως προσδιορίζονται στην παρούσα υπερεθνική εκτίμηση των κινδύνων.

(11) Ετήσια υποβολή εκθέσεων από τις αρμόδιες αρχές / τους αυτορρυθμιζόμενους φορείς σχετικά με τις δραστηριότητες ΚΞΧ/ΧΤ των υπόχρεων οντοτήτων που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους

Από τις εθνικές εκτιμήσεις των κινδύνων προκύπτει ότι η εποπτική δραστηριότητα των αυτορρυθμιζόμενων φορέων παραμένει πρόσφατη δραστηριότητα, με αποκλίνοντα επίπεδα συμμόρφωσης και, κατά συνέπεια, έλλειψη λεπτομερών στατιστικών. Η πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό ΚΞΧ/ΧΤ εισάγει διατάξεις για τη διευκόλυνση της συμμόρφωσης των υπόχρεων οντοτήτων με τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων που υπέχουν και για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των δραστηριοτήτων ανάλυσης και της συνεργασίας των ΜΧΠ. Σε σύγκριση με την 5η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, αυξάνεται η συνέπεια καθώς διασφαλίζεται ότι, όταν η εποπτεία διενεργείται από αυτορρυθμιζόμενους φορείς, οι εν λόγω αυτορρυθμιζόμενοι φορείς υπόκεινται σε εποπτεία από δημόσια αρχή.

Η παρούσα έκθεση διατηρεί την προηγούμενη σύσταση και παροτρύνει τους αυτορρυθμιζόμενους φορείς να **δρουν πιο προορατικά** στο πλαίσιο της εποπτείας της ΚΞΧ/ΧΤ.

4.4. Ανάλυση κινδύνου ανά προϊόν/υπηρεσία — ειδικές συστάσεις

Επιπρόσθετα στις ανωτέρω συστάσεις[85], υπάρχει ανάγκη για τα ακόλουθα ειδικά ανά προϊόν/τομέα μέτρα[86]:

[85] Ορισμένες συστάσεις επαναλαμβάνονται εδώ στο πλαίσιο συγκεκριμένων τομέων.

[86] Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις συστάσεις ανά προϊόν/υπηρεσία, βλ. το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

4.4.1. Μετρητά και ισοδύναμα μετρητών

- Στις εθνικές τους εκτιμήσεις των κινδύνων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους που ενέχουν οι υψηλής αξίας πληρωμές σε μετρητά και οι επιχειρήσεις έντασης μετρητών, και να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα μετριασμού.

4.4.2. Χρηματοπιστωτικός τομέας

- Είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να αναπτύξουν και να βελτιώσουν τα οικεία μητρώα πραγματικών δικαιούχων, ώστε να συμβάλουν στη διεξαγωγή αξιόπιστων ελέγχων δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να βελτιώσουν τα συστήματα παρακολούθησης και εντοπισμού που εφαρμόζουν στα προϊόντα που είναι περισσότερο εκτεθειμένα σε κινδύνους ΧΤ.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να διεξάγουν θεματικές επιθεωρήσεις, εστιάζοντας σε διαφορετικούς τομείς ανάλογα με τον εκάστοτε τομέα/προϊόν. Όσον αφορά τις επιτόπιες επιθεωρήσεις σε σχετικές εταιρείες συγκεκριμένου τομέα, η επιλογή τομέων κινδύνου είναι πιο αποτελεσματική από τη διενέργεια πλήρων επιθεωρήσεων· με τον τρόπο αυτόν, οι εποπτικές αρχές μπορούν να αποκτήσουν σαφή εικόνα των βέλτιστων πρακτικών και των σημαντικότερων ελλείψεων.
- Παροχή εκπαίδευσης και καθοδήγησης σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου όπως οι εξ αποστάσεως, χωρίς φυσική επαφή των μερών, επιχειρηματικές σχέσεις ή συναλλαγές, οι υπεράκτιοι ενδιάμεσοι επαγγελματίες και πελάτες και οι πολύπλοκες δομές ή δομές-βιτρίνες.

4.4.3. Μη χρηματοπιστωτικός τομέας και προϊόντα — Καθορισμένες μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και επαγγέλματα

- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές / αυτορρυθμιζόμενοι φορείς παρέχουν εκπαίδευση και καθοδήγηση σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου, με ιδιαίτερη έμφαση στις εξ αποστάσεως, χωρίς φυσική επαφή των μερών, επιχειρηματικές σχέσεις, στους υπεράκτιους ενδιάμεσους επαγγελματίες και πελάτες ή έννομες τάξεις, και στις πολύπλοκες δομές ή δομές-βιτρίνες.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αυτορρυθμιζόμενοι φορείς / αρμόδιες αρχές διεξάγουν θεματικές επιθεωρήσεις της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις εξακρίβωσης της ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων.
- Οι αρμόδιες αρχές / αυτορρυθμιζόμενοι φορείς θα πρέπει να υποβάλλουν στα κράτη μέλη ετήσιες εκθέσεις σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνουν για να αξιολογούν τη συμμόρφωση των υπόχρεων οντοτήτων με τις οικείες υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, τις αναφορές ύποπτων συναλλαγών και τους εσωτερικούς ελέγχους.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι πάροχοι συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις σε ζητήματα κεφαλαιακής διάρθρωσης, βιομηχανικής στρατηγικής και συναφή ζητήματα, καθώς και οι πάροχοι συμβουλών και υπηρεσιών στον τομέα των συγχωνεύσεων και των εξαγορών επιχειρήσεων συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους.

4.4.4. Τομέας των τυχερών παιχνιδιών

- Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να θεσπίσουν προγράμματα για την ευαισθητοποίηση των φορέων εκμετάλλευσης διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών για τους

αναδυόμενους παράγοντες κινδύνου που ενδέχεται να επηρεάζουν την τρωτότητα του τομέα, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ανώνυμου ηλεκτρονικού χρήματος και ανώνυμων εικονικών νομισμάτων, καθώς και της εμφάνισης μη αδειοδοτημένων φορέων εκμετάλλευσης διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών. Η υποβολή από τις ΜΧΠ παρατηρήσεων σχετικά με την ποιότητα των αναφορών ύποπτων συναλλαγών που τους υποβάλλονται θα βελτίωνε το σύστημα υποβολής αναφορών και τη χρήση των υποβαλλόμενων πληροφοριών.

- Επιπλέον των εκπαιδευτικών σεμιναρίων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν για το προσωπικό, τους υπευθύνους συμμόρφωσης και τους λιανοπωλητές επαρκή εκπαίδευση που να εστιάζει στην κατάλληλη εκτίμηση των κινδύνων που ενέχουν τα εκάστοτε σχετικά προϊόντα / επιχειρηματικά μοντέλα.

4.4.5. Συγκέντρωση και μεταφορές χρηματικών ποσών μέσω μη κερδοσκοπικής οργάνωσης

- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις συμμετέχουν περισσότερο στις εθνικές εκτιμήσεις των κινδύνων, ιδίως όσον αφορά τη δυνατότητα ελαχιστοποίησης των κινδύνων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τον κίνδυνο κατάχρησης των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων και να παράσχουν υλικό ευαισθητοποίησης γι' αυτές.

4.4.6. Επαγγελματικό ποδόσφαιρο, ελεύθεροι λιμένες, προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές

- *Επαγγελματικό ποδόσφαιρο* — τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν ποιοι παράγοντες θα πρέπει να εμπίπτουν στην υποχρέωση αναφοράς ύποπτων συναλλαγών, και ποιες απαιτήσεις θα πρέπει να ισχύουν για τον έλεγχο και την καταγραφή της καταγωγής των κατόχων λογαριασμού και των δικαιούχων χρημάτων.
- *Ελεύθεροι λιμένες* — τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν ανεξάρτητους, τακτικούς ελέγχους της εκπλήρωσης των συμφωνημένων καθηκόντων συμμόρφωσης προς τους κανόνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που υπέχουν οι φορείς διαχείρισης ελεύθερων λιμένων, και να διασφαλίζουν την επαρκή και συνεπή εφαρμογή και εποπτεία των διαδικασιών για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που ήδη κατοχυρώνονται νομοθετικά.
- *Προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές* — τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταργήσουν τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές και να αξιολογήσουν διεξοδικά τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ που ενέχουν τα οικεία προγράμματα χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την εφαρμογή των συστάσεων της παρούσας υπερεθνικής εκτίμησης των κινδύνων και θα υποβάλει νέα έκθεση, καταρχήν έως το 2024, υπό το πρίσμα των αλλαγών που ενδέχεται να επέλθουν στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ. Με την επανεξέταση θα αξιολογηθεί επίσης ο τρόπος με τον οποίο τα ενωσιακά και εθνικά μέτρα επηρεάζουν τα επίπεδα κινδύνου.